

บทที่ 5

การวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท และหน้าที่ของรายการยังชีพ/กรีนโซนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิเคราะห์เนื้อหารายการยังชีพ/กรีนโซน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น และในแต่ละประเด็นมีวิธีและหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. เรื่องที่นำเสนอ ในการวิเคราะห์เรื่องที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจะพิจารณาดูว่าเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลรักษาและสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่รายการยังชีพ/กรีนโซนนำเสนอเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรและเน้นเรื่องใดมากที่สุดแล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ในการจำแนกหมวดหมู่เนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ
2. บทบาทที่รายการยังชีพ/กรีนโซนได้กระทำโดยปรากฏผ่านทางเนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ ซึ่งการพิจารณาการกระทำบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนโซนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพและการแสดงออกซึ่งบทบาทเหล่านั้น ผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกระทำบทบาทของสื่อมวลชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) ตามทฤษฎีของ McQuail และ Wesley and McLean บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นผู้ให้การผลักดันสนับสนุน (Advocacy role) ตามทฤษฎีของ Wallack, Dorfman, Jernigan and Themba และบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นคู่ปฏิปักษ์ (Adversary role) ตามทฤษฎีของ McQuail มาเป็นหลักในการวิเคราะห์เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการยังชีพ/กรีนโซนเพื่อประเมินการแสดงบทบาทของรายการในฐานะผู้ส่งสารที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่สะท้อนให้เห็นในเนื้อหาของรายการ
3. หน้าที่ที่รายการยังชีพ/กรีนโซนได้กระทำโดยปรากฏผ่านทางเนื้อหาของรายการ ซึ่งการพิจารณาการกระทำหน้าที่ของรายการยังชีพ/กรีนโซนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพและการแสดงออกซึ่งหน้าที่เหล่านั้น ผู้วิจัยจะใช้กรอบทฤษฎีหน้าที่นิยมตามทฤษฎีของ Wilbur Shramm และบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ของสื่อมวลชนจากมุมมองของสังคม ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารและสื่อมวลชน ของ Denis McQuail มาเป็นหลักในการวิเคราะห์เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ เพื่อประเมินการกระทำหน้าที่ของรายการยังชีพ/กรีน

โชนในฐานะผู้ส่งสารที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่สะท้อนให้เห็นในเนื้อหาของรายการ

รายการยังโชน/กรีนโชน

รูปแบบและเนื้อหาของรายการ

รายการยังโชน/กรีนโชนเป็นรายการสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ที่ผลิตโดยมูลนิธิโลกทัศน์ไทย (Thai-Worldview Foundation) จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนขนาดใหญ่ที่มีการผลิตสื่อเกือบทุกประเภททั้งสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่อประเพณี ตามการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ รายการยังโชน/กรีนโชนเป็นรายการที่มีวัตถุประสงค์ในการรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมผลิตขึ้นภายใต้โครงการ Young Green Media Project ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อมวลชนเพื่อร่วมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่เยาวชนทั่วประเทศ โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เนื้อหาของรายการมีความยาว 27 นาที ออกอากาศทุกวันเสาร์เวลา 8.14-8.41 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 โดยใช้ชื่อรายการว่ารายการยังโชน และได้เปลี่ยนเวลาออกอากาศมาเป็น 7.20-7.47 น. ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2543 ตามวันและสถานีโทรทัศน์เดิม แต่ได้เปลี่ยนชื่อรายการมาเป็นรายการกรีนโชน เนื่องจากมูลนิธิโลกทัศน์ไทยซึ่งเป็นองค์กรที่ผลิตรายการยังโชน/กรีนโชนนั้นมีสำนักงานอยู่ที่ จ.เชียงใหม่ ขั้นตอนในการผลิตรายการเพื่อออกอากาศ คือ เมื่อทำการติดต่อเนื้อหาของรายการในแต่ละตอนเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะส่งเทปรายการลงมาให้สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นผู้ดำเนินการออกอากาศให้

กลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นกลุ่มเยาวชน วัยรุ่นชายและหญิงมีอายุระหว่าง 13-25 ปี ใช้ชีวิตอยู่ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ตลอดจนผู้ชมทั่วไปที่สนใจประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำเสนอออกมาจากแนวความคิดเห็นของเยาวชนคนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน โดยพิธีกรผู้ดำเนินรายการ คือ คุณบุษรินทร์ ตั้งศิลป์ไพโรจน์ และคุณมงคล ทวีกุลกิจ ดำเนินรายการคู่กันหรือสลับกันไป และในบางครั้งก็มีการเชิญเยาวชนซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่มาร่วมดำเนินรายการด้วย แนวคิดของการผลิตรายการ คือ ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์และทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆมากมาย การเพิ่มขึ้นของประชากรไม่เพียงจะส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอีกด้วย ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของมลพิษอากาศ ขยะ น้ำเสีย ป่าไม้และธรรมชาติ ต่างส่งผลกระทบต่อให้เกิดความแปรปรวนกับธรรมชาติและ

จะกลายเป็นมหันตภัยทำลายโลกมนุษย์เราเองในไม่ช้า การสร้างจิตสำนึกต่อกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะเยาวชนคือผู้ที่จะเติบโตขึ้นและดำรงชีวิตอยู่บนโลกนี้ต่อไป พวกเขาคือผู้ที่จะต้องรับรู้และตระหนักต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง อนาคตของโลกอยู่ที่เยาวชน โดยมีจุดประสงค์ในการนำเสนอรายการ คือ การส่งเสริมให้เยาวชน คนรุ่นใหม่มีพฤติกรรม วุฒิภาวะ และค่านิยมที่ดี อีกทั้งมีความตระหนักและร่วมกันป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ร่วมรณรงค์ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าให้คงอยู่ ทางรายการจะเป็นเวทีเปิดรับความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากทุกคนและจะนำเสนอความคิดเห็นดังกล่าวในรายการอย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาของรายการจะนำเสนอประเด็นที่อยู่ภายในขอบเขตที่ทางองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เป็นผู้กำหนดมาให้ ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ประเด็นเนื้อหาสาระรายการแบบ Green Area และประเด็นเนื้อหาสาระรายการแบบ Brown Area ซึ่งมีรายละเอียดของประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยรวมถึงการจัดการด้านระบบนิเวศป่าไม้อย่างยั่งยืน การใช้ประโยชน์ทรัพยากรด้านการเกษตรอย่างยั่งยืน การจัดการพื้นที่น้ำท่วมขัง การจัดการทรัพยากรทางทะเลและทรัพยากรชายฝั่งและถิ่นที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นความหลากหลายทางชีวภาพ และกฎระเบียบต่างๆที่ออกบังคับใช้ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น

2. การพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตอุตสาหกรรมและพื้นที่เขตเมือง อันได้แก่ การพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับพื้นที่เขตเมือง เช่น การพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดการแสดงคุณภาพพื้นที่เขตเมือง การพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น การใช้เทคโนโลยีสะอาดในอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการน้ำเสียในโรงงานอุตสาหกรรมโดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับกลไกการได้ทุนคืน การติดตามผลและระบบวิธีการจัดการ การจัดการการกำจัดของเสียอันตรายและสารพิษ การขนส่ง การเก็บรักษาของเสียที่มีอันตรายและสารพิษ การประเมินความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและระบบการแก้ปัญหาในภาวะฉุกเฉิน สภาพแวดล้อมในการทำงานโรงงาน สุขภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่

3. การพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน อันได้แก่ การผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์แหล่งพลังงานที่สามารถแปรรูปมาใช้ใหม่ การพัฒนาส่งเสริมและเผยแพร่เทคโนโลยีในการอนุรักษ์พลังงาน การส่งเสริมให้มีการปกป้องสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

รายการยังไซน/กรีนไซนเป็นรายการประเภทนิตยสารทางอากาศ (TV Magazine) นำเสนอสาระและแนวคิดของคนรุ่นใหม่ โดยมีเยาวชนคนหนุ่มสาวกลุ่มหนึ่งเป็นตัวแทนให้ความใส่ใจต่อสภาวะแวดล้อมร่วมกันทำหน้าที่เป็นพิธีกรและผู้นำเสนอแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมใหม่ๆพร้อมเชื่อมโยงช่วงต่างๆของรายการที่มีความหลากหลาย

รายการยังไซนมีการนำเสนอเนื้อหาในรายการแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 คือ ช่วง Music Entertain เป็นการนำเสนอมิวสิกวิดีโอบทเพลงของนักร้องและวงดนตรีต่างประเทศที่กำลังได้รับความนิยม เนื้อหาของบทเพลงมีสาระและมีท่วงทำนองของดนตรีที่ไพเราะเพื่อเชื่อมโยงไปถึงความหมายของเพลงในการให้ความรู้ทางด้านภาษาและแง่มุมแนวคิดที่เป็นประโยชน์ และบางครั้งก็มีการนำเสนอมิวสิกวิดีโอบทเพลงเกี่ยวกับการรณรงค์ทางด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้ชมวัยรุ่นซึ่งเป็นผู้ชมรายการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เนื้อหา มีความยาวประมาณ 4.30 นาที สำหรับช่วงที่ 2 คือ ช่วง Young Life Style เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนรุ่นใหม่งานอดิเรกที่มีประโยชน์ และความสนใจของเยาวชนในเรื่องที่ดั่งงาม เนื้อหา มีความยาวประมาณ 4 นาที ช่วงที่ 3 คือ ช่วง Top Story ซึ่งเป็นช่วงที่นำเสนอเนื้อหาหลักของรายการเกี่ยวกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เยาวชนควรรับรู้และร่วมกันตระหนักถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อชี้แนะและให้ข้อคิดที่เน้นความมีเหตุผลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันพร้อมทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไปในตัว เนื้อหา มีความยาวประมาณ 4 นาที ช่วงที่ 4 คือ ช่วง Global Zone นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมจากต่างประเทศที่น่าสนใจ เนื้อหา มีความยาวประมาณ 2.30 นาที สำหรับช่วงที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของรายการ คือ ช่วง Q-Zone เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ชมรายการเข้ามาร่วมสนุกกับทางรายการโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอในช่วง Top Story ของรายการ พร้อมกับรับของรางวัลจากทางรายการทุกสัปดาห์ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ชมที่เป็นแฟนรายการได้สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกของรายการด้วย เนื้อหา มีความยาวประมาณ 1.30 นาที นอกจากนี้หลังจากการ นำเสนอเนื้อหาในช่วง Music Entertain และช่วง Top Story ยังมีการนำเสนอสปอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อมชุด Eco-Toon เป็นการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว (Animation) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ทางมูลนิธิโลกทัศน์ไทยได้รับความอนุเคราะห์มาจากรายการ Young Asia Television (YA TV) ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ต่างประเทศ สปอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอจะมีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาหลักที่นำเสนอในช่วง Top Story ในแต่ละตอนของรายการ และมีความยาวประมาณ 1 นาที

สำหรับรายการกรีนโซนมีการนำเสนอเนื้อหาในรายการแบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ตื่นดูโลก (Wake up Zone) นำเสนอประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญและน่าสนใจสำหรับเยาวชนและผู้ชมรายการทั่วไป วิเคราะห์ถึงสาเหตุ ความเป็นมา และความเป็นไปของประเด็นสิ่งแวดล้อมนั้น มุ่งทำความเข้าใจและปลุกเร้าให้ผู้ชมรายการได้ตระหนักถึงผลกระทบที่จะมีต่อชีวิตของตนเอง เนื้อหาในช่วงนี้จึงเป็นการที่จะทำให้ผู้ชมรายการตื่นความคิดกับแนวเรื่องที่น่าสนใจ โดยจะทิ้งท้ายให้ติดตามเนื้อหาในช่วงที่ 2 ของรายการต่อไป การนำเสนอจะเป็นแนวสารคดี ชี้แนะ มีพิธีกรผู้ดำเนินรายการคอยเชื่อมโยงพาไปพบข้อเท็จจริงพร้อมกับวิเคราะห์เหตุผลต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมนั้นๆ ความยาวของเนื้อหารายการช่วงนี้ 3.30 นาที หลังจากการนำเสนอเนื้อหาในช่วงนี้จะมีการนำเสนอสปรอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อมชุด Eco-Toon เป็นการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว (Animation) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ทางมูลนิธิโลกทัศน์ไทยได้รับความอนุเคราะห์มาจากรายการ Young Asia Television (YA TV) ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์จากต่างประเทศ สปรอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอจะมีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาหลักที่นำเสนอในแต่ละตอนของรายการ และมีความยาวประมาณ 1 นาที แล้วปิดท้ายสปรอตด้วยคำคมสั้นๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ช่วงที่ 2 ของรายการ คือ ช่วงแต่โลกสวย (Action Zone) การนำเสนอรายการในช่วงนี้พิธีกรจะนำผู้ชมรายการไปพบกับกลุ่มเยาวชนหรือผู้ที่กำลังพยายามช่วยกันรณรงค์แก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เพื่อศึกษาและรับทราบวิธีการของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร จะมีการระดมข้อคิดเห็น คำแนะนำในประเด็นของเนื้อเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือกลุ่มบุคคลหลากหลายอาชีพที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และพิธีกรจะทำการสรุปประเด็นจากเนื้อหาที่นำเสนอในช่วงนี้ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบอีกครั้ง ความยาวของเนื้อหารายการช่วงนี้ 4 นาที

ช่วงที่ 3 ของรายการ คือ ช่วงฝากโลกคงไว้ (Future Zone) พิธีกรของรายการจะนำเสนอถึงผลกระทบในทางที่ดีขึ้น ความสำเร็จที่สวยงามต่อผู้คนและธรรมชาติ มีเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหลักมาประกอบ เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพต่อพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมทางศิลปกรรม เป็นสิ่งที่ควรศึกษาและเรียนรู้ การปฏิบัติตนให้เหมาะสมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่สร้างสรรค์กับเยาวชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง สูดท้ายจบด้วยข้อคิดเห็นจากคนรุ่นใหม่ที่ชอบฝากประเด็นเปิดกว้างไว้เพื่อโลกและสิ่งแวดล้อมที่จะต้องคงอยู่และเพื่ออนาคตของทุกคน เนื้อหาความยาวของรายการช่วงนี้ประมาณ 4.30 นาที หลังจากเนื้อหาในช่วงนี้จะมีการนำเสนอสปรอตการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว (Animation) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากต่างประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาหลักที่นำเสนอในแต่ละตอนของรายการ สปรอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีความยาวประมาณ 1 นาที แล้วปิด

ท้ายสปรอตด้วยคำคมสั้นๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอีกครั้ง แต่สปรอตการ์ตูนและคำคมที่นำเสนอในช่วงนี้จะเป็นคนละชุดกับที่นำเสนอไปแล้วตอนท้ายของเนื้อหาในช่วงที่ 1

ช่วงที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของรายการ คือ ช่วงคิดเพื่อโลก..นะจ๊ะ (Green Quiz) พิธีกรของรายการจะเชิญชวนผู้ชมรายการร่วมสนุกกับการตอบปัญหาจากเนื้อหาในรายการ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีสาระทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้ชมได้คิดตามและร่วมกันหาเหตุผลประกอบพร้อมแสดงความคิดเห็น โดยมีของรางวัลเป็นของที่ระลึกจากทางรายการและจากผู้สนับสนุนรายการหรือในลักษณะของการสะสมคะแนนเพื่อร่วมกิจกรรมกับทางรายการต่อไป ความยาวของเนื้อหารายการ ช่วงนี้ 2.30 นาที

สำหรับรายละเอียดการนำเสนอประเด็นเนื้อหา การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่นำเสนอในรายการยังไซน/กรีนไซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2542 -31 กรกฎาคม 2543 จะนำเสนอในตารางที่ 4 ในหน้าถัดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการวิทยุโทรทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
14 ส.ค. 2542	ภาวะมลพิษ-การเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ	ผักตบชวา	ปัญหาวัชพืชเช่นผักตบชวามีส่วนทำให้น้ำเสียมากขึ้นและจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นของผักตบชวาเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำลำคลองที่นำผักฝ้าและน้ำล้างจานซึ่งมีส่วนผสมของสารฟอสเฟตและไนเตรทอันเป็นสาเหตุสำคัญในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตของผักตบชวา	ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมลำคลองและจัดการลอกผักตบชวาขึ้นมาเพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำ	TOP STORY	สื่อกลาง ป้ายประกาศ ที่คอยชี้ทาง ให้คำแนะนำ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ	การกระตุ้นเจ้าหน้าที่และระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม
21 ส.ค. 2542	ภาวะมลพิษ-มลพิษทางอากาศ	มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน	มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดินมีมากเกือบ 4 เท่าของพื้นที่ปกติเนื่องจากเป็นแหล่งกักอากาศและควันเสียและมีรถเข้าออกตลอดทั้งวัน อากาศในลานจอดรถชั้นใต้ดิน	เลิกพฤติกรรมการจอดรถโดยติดเครื่องยंत्रไว้	TOP STORY	ป้ายประกาศ ที่คอยชี้ทาง ให้คำแนะนำ และแนวทางในการ	การกระตุ้นเจ้าหน้าที่และระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังถิ่น/กรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดภูตต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
28 ส.ค. 2542	ทรัพย์สินกร ธรรมชาติและ ความหลากหลาย ทางชีวภาพ-การ ปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์สัตว์ป่า	การ ทารุณกรรม สัตว์ป่า	ประกอบไปด้วยกาชคาร์บอนมอน นอกไซด์และฝุ่นที่ก่อให้เกิดโรคร มะเร็งในปอด คนจีนเชื่อว่ายาและอาหารเป็นเรื่อง เดียวกันจึงมีการปรุงอาหารให้เป็น ยา เช่น อาหารที่ปรุงจากอวัยวะ ส่วนต่างๆของสัตว์ป่าที่หายากเพื่อ เพิ่มสมรรถภาพทางเพศ ซึ่งทาง การแพทย์ได้ยืนยันออกมาแล้วว่า ความเชื่อเช่นนั้นไม่เป็นความจริงแต่ คำยืนยันก็ไม่สามารถลงความ เชื่อได้จึงส่งผลให้ประชากรสัตว์ป่า ลดลงอย่างต่อเนื่อง	ไม่ได้รับ	TOP STORY	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ ประสบการณ์ ให้เห็นถึงเหตุ การณ์เรื่องถึง แวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ชองกับสุขภาพ ที่เกิดขึ้นใน สังคมและโลก	การให้การศึกษา
11 ธ.ค. 2542	ทรัพย์สินกร ธรรมชาติและ ความหลากหลาย	โลเคน	โลเคนไม่มีถิ่นผิวที่เคลือบหรือ ป้องกันตัวจากมลพิษจึงถูกนำมา ใช้เป็น	โลเคนจะสามารถเจริญเติบโตได้ใน สภาพป่าที่สมบูรณ์และพื้นที่ที่มี	TOP STORY	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่	การให้การศึกษา

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
25.ธ.ค. 2542	ทรัพย์สินทางปัญญา เพิ่มเติมความ สมบูรณ์ให้กับ สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศน์	ต้นสน	โปรดักต์คุณภาพอากาศได้เพราะสารพิษประเภทฟอสเฟอไรต์ออกไซด์จากการเผาไหม้ถ่านหินหรือน้ำมันเชื้อเพลิง ผ่นกรด คราบน้ำมัน สารตะกั่วและสารปรอทมีผลต่อไตคนและเชื่อกันว่าไตคนบางชนิดช่วยรักษาโรคปอด วัณโรค โรคทางเดินหายใจ โรคพิษสุนัขบ้าได้ และคนไทยในชนบทใช้ฝอยลมต้มเป็นยาขับเลือดลมให้คนท้องกิน นักวิทยาศาสตร์กำลังค้นคว้าว่ามีไตคนตัวใดเป็นสารปฏิชีวนะ	คุณภาพอากาศที่สะอาดเหมาะสมแก่การเจริญเติบโต ไตคนจึงเป็นตัวหนึ่งที่ช่วยชี้วัดว่าคุณภาพอากาศในบริเวณนั้นมีภาวะสะอาดเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิต	TOP STORY	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ ประเด็นรายการ ให้ผู้ชมรายการ ได้รับทราบ ความรู้ใหม่	การให้การศึกษ

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายกายยังถิ่นในกรจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดอุทกภัยระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
29 ม.ค. 2543	ภาวะมลพิษ-การขยายพื้นที่สีเขียว	การวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน	สุขภาพของคนในชุมชนเมืองถูกบั่นทอนลงเพราะไม่มีพื้นที่สีเขียวเพียงพอเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความตึงเครียดซึ่งมีสาเหตุมาจากกรวางผังเมืองที่ไม่ดี การพัฒนาที่ไร้ทิศทางและการขาดความตระหนักความสำคัญของพื้นที่สีเขียวของผู้นำ และจากการประชุมเด็กทั่วโลกได้ข้อสรุปว่าเด็กต้องการพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น เพราะเมื่อใดที่มีมลพิษมากก็ยิ่งต้องการพื้นที่สีเขียวเพื่อเยียวยา มลพิษ	การจัดสรรพื้นที่สีเขียวในเมืองใหญ่ตามทฤษฎี green net system เป็นการนำพื้นที่สีเขียวในเมืองมาเชื่อมโยงซึ่งกันและกันจะได้เป็นการเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของอากาศ	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ประสบการณ์ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ ความรู้ใหม่	การให้การศึกษา
12 ก.พ. 2543	ภาวะมลพิษ- การเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ	นักสืบสายน้ำ	โครงการนักสืบสายน้ำเป็นโครงการเกี่ยวกับกรจัดการปัญหาคูณภาพน้ำที่ทำให้ทราบว่าทุกคนสามารถตรวจสอบคุณภาพน้ำได้ด้วยตนเองด้วยวิธีง่าย ๆ โดยไม่ต้องใช้สารเคมี	การคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมโครงการ	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- กระแง สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม	การนำเสนอข่าว

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพกรณียะในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
4 มี.ค. 2543	สุขภาพสิ่งแวดล้อม - การกำจัดขยะติดเชื้อ	เตาเผาขยะ	เป็นหนทางแก้ปัญหาในระยะยาวในการจัดการขยะติดเชื้อเพื่อช่วยแก้ปัญหาได้ทั้งหมดที่ ความร่วมมือที่จะช่วยในการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอในการเสียบยาและพิทักษ์แหล่งน้ำจากมลพิษทางน้ำ	โดยมุ่งเสริมสร้างศักยภาพแก่ครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มแม่ข่ายให้สามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพของลำน้ำได้ด้วยตนเองและร่วมกับชุมชนเพื่อดูแลลำน้ำในท้องถิ่นทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเกิดความตระหนักในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลรักษาแม่น้ำ		สื่อกลาง- หน่วยงานหอศิลปวัฒนธรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการส่งสารเกี่ยวกับ การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิด	การนำเสนอข่าวสาร
			เตาเผาขยะปลอดเชื้อที่ จ.ขอนแก่น เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยในการเผาขยะติดเชื้อ เพราะเครื่องมือและวัสดุที่เลือกใช้หลังการรักษาพยาบาลอาจเป็นบ่อเกิดของปัญหาสุขภาพในวงกว้างและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมถ้าโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขและคณิสิตนักศึกษาไม่มีภา	ภาคเอกชนมีการจำหน่ายกล่องกระดาษแยกขยะติดเชื้อให้โรงพยาบาลและสถานพยาบาลต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดการสัมผัสในการรวบรวมก่อนส่งเข้าเตาเผาขยะเป็นความรับผิดชอบตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับผิดชอบ	ทั้งรายการ		

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
11 มี.ค. 2543	ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพทางชีวภาพ-มาตรการผลิตใช้อนุรักษ์และประหยัดพลังงาน	วิถีล่ายร้อนแบบประหยัดพลังงาน	จัดการที่ตึหรือนำขยะติดเชื้อที่เป็นของเสียทางการแพทย์ไปกำจัดด้วยการเผา โครงการเตาเผาขยะติดเชื้อได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ค	การตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียสซึ่งเป็นอุณหภูมิที่พอเหมาะที่ร่างกายต้องการและช่วยประหยัดไฟ การตั้งใช้รถยนต์ส่วนตัวสัปดาห์ละ 1 วันเมื่อปริมาณรถยนต์ยกลงวันพินกับน้อยตามส่งผลให้โลกเย็นมากขึ้น การตรวจวัดยงให้สม่ำเสมอและเปิดเครื่องปรับอากาศในรถในอุณหภูมิที่พอเหมาะเพราะจะลดมลพิษที่ออกมา 5%	การตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียส การงดตรวจวัดส่วนตัวสัปดาห์ละ 1 วัน การตรวจวัดยงให้สม่ำเสมอและเปิดเครื่องปรับอากาศในรถในอุณหภูมิที่พอเหมาะ การตั้งใช้ผลิตภัณฑ์ CFC	สื่อกลาง ป้ายประกาศ ที่ คอยชี้ทาง ให้ คำแนะนำ และ แนวทางการ แก้ปัญหาสิ่ง แวดล้อมที่ส่ง ผลกระทบต่อ สุขภาพ	การกระตุ้นให้ ระดมสรรพกำลังให้ เกิดความเคลื่อนไหว ในสังคม

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายกายยังถิ่นกรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ชวงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
25 มี.ค. 2543	ทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิบัตร การประดิษฐ์ อนุกรมและ ประหยัดพลังงาน	ทรัพย์สิน เคลื่อนด้วย น้ำมันพืช	และเครื่องปรับอากาศในรถยนต์ที่ เปิดตำเก็บไปทำให้รถยนต์ต้องใช้ พลังงานมากเครื่องร้อนเร็วและส่งผลให้สภาพบรรยากาศในโลกร้อนขึ้น การคิดใช้ผลิตภัณฑ์ CFC เพราะสารนี้เป็นตัวการก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจกทำให้ความร้อนที่ส่งมายังโลกไม่สามารถสะท้อนกลับออกไปส่งผลให้โลกร้อนขึ้น	เครื่องรถยนต์ที่สามารถนำมาใช้ตัดแปลงเป็นรถยนต์ได้ เช่น รถโตโยตา รถมิตซูบิชิ รถนิสสัน รถฮิundai ด้วยน้ำมันพืชเกิดจากความร่วมมือระหว่างสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม ประเทศไทย และ The Danish Organization for Renewable Energy ประเทศ เดนมาร์ก โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การความ	ผังรายการ	สื่อกลาง- ทนายหน้าหอ สื่อ ๕.๐๐ ไร่ ให้ องค์การที่มีวัตถุประสงค์ ประสงค์ในการ ส่งเสริมเกี่ยวกับ การจัด การ สิ่งแวดล้อมให้ เกิด	การนำเสนอข่าว สาร

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังโชน/กีรน์โชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลสภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
1 เม.ย. 2543	ภาวะมลพิษ-เทคโนโลยีสะอาดในอนาคต *P2W อุตสาหกรรม	เทคโนโลยีสะอาด	บริษัทเซ็นทรัลเทรดดิ้ง จำกัด ใช้ระบบเทคโนโลยีสะอาด (clean technology) มาช่วยในการเพิ่มผลผลิตและป้องกันมลภาวะทางด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากการผลิตเป็นการลดความเสี่ยงที่จะเกิดกับสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	ร่วมมือด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประเทศเดนมาร์ก (Danced) การใช้เทคโนโลยีสะอาดของภาคอุตสาหกรรมเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ปรับเข้าสภาพแวดล้อมนับได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาด้านเหตุ	สุขภาพ	สื่อกลาง- หมายหน้าหอ สื่อสารให้องค์ การที่มีวัตถุประสงค์ ประสงค์ในการ ส่งสารเกี่ยวกับ การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ เกิดดุลต่อ สุขภาพ	การนำเสนอข่าว สาร
15 เม.ย. 2543	ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ-การ	ป่าต้นน้ำ	การตัดทำลายพื้นที่ป่าก่อให้เกิดภาวะอากาศแปรปรวนและกักตุนคาร์บอนในสถานการณ์วิกฤติเพราะป่าไม่มีประโยชน์ในการช่วย	โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำภาคเหนือ โดยองค์กรชุมชนช่วยเปลี่ยนแปลงให้ คนที่อยู่กับป่าเป็นพันธมิตรกับป่า และทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- ก ร ะ ๖ ก เ ง า สะท้อนให้เห็น ถึงเหตุการณ์	การนำเสนอข่าว สาร.

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
22 เม.ย. 2543	ฟื้นฟูป่าต้นน้ำถ้ำธาร	ประโยชน์จากมูลช้าง	ควบคุมสภาพอากาศ ช้างที่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย 50 เชือก มีปริมาณมูลต่อวันสูงถึงเฉลี่ย 2,000 กิโลกรัมต่อวัน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมกลิ่นที่มาจากมูลช้างก็จะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่อาศัยในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยจึงมีการนำมูลช้างที่ได้ในแต่ละวันมาผลิตเป็นแก๊สชีวภาพ	การอนุรักษ์และดูแลป่า การรวบรวมมูลช้างมาหมักไว้ในถังให้เกิดแก๊สชีวภาพกลายเป็นพลังงานทดแทนและมูลช้างเก่าที่เหลือจากการหมักก็นำมาผสมดินอัดแท่งเป็นถ่านทำเป็นเชื้อเพลิงประหยัดได้	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ประสบการณ์ เปิดสู่ประสบการณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบความรู้อันใหม่	การให้การศึกษา
6 พ.ค. 2543	ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ-การอนุรักษ์ และ ประหยัด พลังงาน	ป่าฝน	จำนวนพันธุ์พืชกว่า 1,400 ชนิดในเขตป่าฝนมีคุณสมบัติในการต่อต้านโรคมะเร็งและ 1 ใน 4 ของยาจะมีส่วนผสมที่ได้มาจากพันธุ์พืชของเขตป่าฝนพืชและสัตว์ใน	วิธีการในระยะสั้นวิธีเดียวที่จะลดระดับความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศคือการปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ประสบการณ์ ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ	การให้การศึกษา

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
27 พ.ศ. 2543	ภาวะมลพิษ - มลพิษทางอากาศ	อากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นวิกฤติ	เขตป่าฝนมีชีวิตอยู่ได้ด้วยคาร์บอนป่าฝนจึงกลายเป็นแหล่งรวมคาร์บอนจำนวนมาก เมื่อมีการเผาไม้คาร์บอนก็จะถูกปล่อยสู่อากาศเป็นคาร์บอนไดออกไซด์ที่เป็นสาเหตุทำให้โลกร้อนขึ้น	การดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของกรุงเทพมหานครโดยการจัดให้มีรถปรับอากาศที่ใช้เครื่องยนต์มาตรฐานไอเสียระดับ 3 หรือรถยูโรที่ก่อให้เกิดมลพิษปริมาณน้อยที่สุด มาตรการให้รถบรรทุกที่ขนส่งวัสดุก่อสร้างต้องคลุมผ้าใบเพื่อป้องกันเศษวัสดุร่วงหล่นและต้องทำความสะอาดล้อก่อนนำมาวิ่ง การนำโครงการรถไฟฟ้ามายังให้บริการประชาชนอีกทั้งโครงการรถไฟฟ้าใต้ดินที่กำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งเมื่อ	ผังรายการ	สื่อกลางที่ช่วยประชาสัมพันธ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาลึกลับ และแก้ปัญหาลึกลับ แนวทางในการแก้ปัญหาลึกลับ แนวทางในการแก้ปัญหาลึกลับ ผลกระทบต่อสุขภาพ	การกระตุ้นและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนไชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
3 มิ.ย. 2543	สุขภาพสิ่งแวดล้อม-การจัดการขยะ	ธนาคารขยะ	ของประเทศไทยและมีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ธนาคารขยะเป็นการสร้างระเบียบการจัดการขยะในรูปแบบการทำงานของธนาคารคือมีระบบฝากขยะที่สามารถนำมาrecycleได้และถอนขยะออกไปเพื่อทำงานประดิษฐ์และสร้างสื่อการสอนต่างๆของโรงเรียนทุ่งเสียว อ.สามป่าตอง จ.เชียงใหม่ เป็นการทำให้เด็กตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมสร้างวินัย สร้างสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาความคิดของทุกคน ประโยชน์ของการrecycleขยะทำให้ปริมาณขยะของโลกลดลง	ใหญ่ในภูมิภาคที่กำลังมีปัญหามลพิษทางอากาศตามมาเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครควรมีการวางแผนจัดการกับปัญหาเช่นนี้ไว้ล่วงหน้า การ recycle ขยะและวัสดุที่เหลือใช้	ทั้งรายการ	สื่อกลาง ป้ายประกาศ ที่ คอยชี้ทาง ให้ คำแนะนำ และ แนวทางการ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่ง ผลกระทบต่อ สุขภาพ	การกระตุ้นและ ระดมสรรพกำลังให้ เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพกรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลสภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
10 มิ.ย. 2543	สุขภาพสิ่งแวดล้อม-การจัดการขยะ	โครงการคอมพิว-เตอร์สีเขียว	ลดปริมาณการนำเข้าทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ ลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่อากาศ และลดภาวะการเกิดฝนกรด	โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียวเป็นการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์เก่ากลับมาใช้งานใหม่โดยการซ่อมแซมหรือประกอบใหม่ให้สามารถใช้งานได้ เพื่อนำไปบริจาคให้โรงเรียนและหน่วยงานที่ขาดแคลนในชนบทนับได้ว่าเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้เทคโนโลยีให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องใหม่และประหยัดพลังงานในการผลิต ผู้สนใจติดต่อบริจาคและขอรับบริจาคได้ที่ ผศ.ดร.เอกทัณฑ์	ทั้งรายการ	สื่อกลาง บำบัดประเภท ที่คอยชี้ทาง ให้คำแนะนำ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ	การกระตุ้นและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพในกรีนโซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลสภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
17 มิ.ย. 2543	ภาวะมลพิษ-มลพิษทางอากาศ	BTS รถไฟฟ้า รักษาสิ่งแวดล้อม	รถไฟฟ้าBTSช่วยแก้ไขปัญหาของการจราจรติดขัดและปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากไอเสียของเครื่องยนต์ก็จะลดลงเพราะตัดราวรถมาทุกขบวนคนได้คราวละมาก ๆ และรวดเร็ว และยังใช้เทคโนโลยีไร้มลพิษในการขับเคลื่อนรถไฟฟ้า	รถไฟฟ้าBTSเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ประสบการณ์ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบความรู้นิยม	การให้การศึกษา
1 ก.ค. 2543	ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพหลายพื้นที่ที่น่าตื่นตาตื่นใจ	พิธีกร รรม รักษาต้นน้ำ ปู่ และย่า และ	ผลพวงจากความเชื่อในพิธีกรรมของคนสมัยก่อนช่วยรักษาป่าไม้ซึ่งเป็นที่ตั้งของต้นน้ำและธรรมชาติไว้ได้ถึงออกซิเจนธรรมชาติไว้ ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่	ภูมิปัญญาชาวบ้านของคนสมัยก่อนที่ถ่ายทอดความเชื่อสืบต่อกันมาช่วยดูแลรักษาต้นน้ำและธรรมชาติร่วมกันระหว่างคนและป่าไม้ในลักษณะที่พึ่งพิงและให้ความเคารพป่าไม้ในฐานะ	ทั้งรายการ	สื่อกลาง- หน้าต่าง เปิดสู่ประสบการณ์ให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ	การให้การศึกษา

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังชีพ/กรีนิชโอนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลสภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม

พ.ศ.2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
8 ก.ค. 2543	สุขภาพสิ่งแวดล้อม-คุณภาพชีวิต	คุณภาพน้ำในโรงเรียน	การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีทำให้มลพิษปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การพิจารณาคุณภาพน้ำจากลักษณะทางกายภาพเพื่อกำหนดให้เป็นน้ำที่สะอาดเหมาะสมแก่การบริโภค อันได้แก่ ใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่เพียงพองที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้บริโภค เพราะสารบางชนิดละลายได้ในน้ำ เช่น สารตะกั่ว สารหนู จุลินทรีย์ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเป็นสิ่งจำเป็นในการบอกถึงความสะอาดของน้ำ โรงเรียนต้องตระหนักถึงปัญหาให้มากขึ้น มิฉะนั้นจะกลายเป็นว่าโรงเรียนบางโรงเรียนต้องการขยาย	ผู้ปกครองรับทราบและให้ความอุดมสมบูรณ์ในการดำรงชีวิต โรงเรียนแต่ละโรงเรียนต้องตระหนักในหน้าที่การจัดการและรักษาคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนจะได้ไว้วางใจและไม่ต้องจ่ายเงินเพิ่มกับการซื้อน้ำดื่มที่สะอาดและมีคุณภาพที่ดีต่อสุขภาพ	ทั้งรายการ	สื่อกลาง ป้ายประกาศ ที่ คอยชี้ทาง ให้ คำแนะนำ และ แนวทางในการ แก้ไขปัญหาสิ่ง แวดล้อมที่ส่ง ผลกระทบต่อ สุขภาพ	การกระตุ้นเจ้าและ ระดมสรรพกำลังให้ เกิดความเคลื่อนไหว ในสังคม

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังโชน/กรีนโชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2542- 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
29 ก.ค. 2543	ภาวะมลพิษ-การแผ่รังสีคุณภาพแหล่งน้ำ	คุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา	นำดื่มให้นักเรียนมากกว่าที่จะหาน้ำดื่มให้นักเรียน นักเรียนกลุ่มทักษะชีวิต โรงเรียนพะเยาพิทยาคม จ.พะเยา ร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับการตรวจจุดสอบคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาซึ่งเป็นแหล่งผลิตน้ำประปาที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานซึ่งมีสาเหตุมาจากบ้านคำบริเวณริมกว๊านแอบปล่อยน้ำเสีย สารเคมีจากการทำเกษตรที่ไหลตามลำน้ำและการทิ้งขยะจากนักท่องเที่ยวทำให้เกิดปรากฏการณ์สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน	หน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบดูแลคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาจัดการประชุมร่วมกันระหว่างงานทางวิชาการเพื่อนำเสนอโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนต่อการลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ต้นน้ำกว๊านพะเยา การสาธิตการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียจากกิจกรรมทำปาลาสัมในเขตอบต.บ้านสา การวางมาตรการในการตรวจจับร้านอาหารที่ยังปล่อยน้ำเสียลงกว๊านพะเยา และการจัดกิจกรรมเก็บขยะริมกว๊าน	ทั้งรายการ	สื่อกลาง-เวทีของข่าวสาร ข้อมูลและทัศนคติ สำหรับเรื่องการรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับปัญหาต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้วนำมา	การนำเสนอข่าวสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ) ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาและบทบาทของรายการยังโชนกรีนโชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม

พ.ศ.2542-31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 จำนวน 21 ตอน 21 เรื่อง

วันออกอากาศ	เรื่องที่น่าสนใจ	ชื่อตอน	เนื้อเรื่องย่อ	วิธีการจัดการ	ช่วงนำเสนอ	บทบาท	หน้าที่
						ออกอากาศเพื่อ ให้หน่วยงานที่ รับผิดชอบได้รับ ทราบ โดยให้ ประชาชนผู้ได้ รับผลกระทบ จากปัญหาเป็น ผู้ออกอากาศ เอง	

สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการยังโชน/กรีนโชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ เกิดสมดุลต่อสุขภาพ

1. เรื่องที่นำเสนอ

เรื่องเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลต่อสุขภาพที่รายการยังโชน/กรีนโชนนำเสนอมีทั้งหมด 21 เรื่อง หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจมากเป็นจำนวนเท่ากัน คือ เรื่องภาวะมลพิษและเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพนำเสนอหัวข้อละ 9 เรื่อง สำหรับหัวข้อเรื่องภาวะมลพิษมีการนำเสนอทั้งรายการทั้งหมด 7 ตอน ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์หมวดหมู่ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ 2 ตอน คือ ตอนนักสืบสายน้ำ และตอนคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา เรื่องเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ 2 ตอน คือ ตอนอากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นวิกฤติ และตอนBTS รถไฟฟ้ารักษา สิ่งแวดล้อม เรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีสะอาดภาคอุตสาหกรรม 1 ตอน คือ ตอนเทคโนโลยีสะอาด เรื่องเกี่ยวกับการขยายพื้นที่สีเขียว 1 ตอน คือ ตอนการวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน นำเสนอในช่วง TOP STORY ทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ 1 ตอน คือ ตอนผักตบชวา เรื่องมลพิษอากาศ 1 ตอน คือ ตอนมลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน

หัวข้อเรื่องที่ถูกนำเสนอมากเท่ากัน คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งหมด 9 เรื่อง โดยนำเสนอในทั้งรายการทั้งหมด 5 ตอน ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์หมวดหมู่ได้แก่ เรื่องมาตรการการผลิต ใช้ อนุรักษ์และประหยัดพลังงาน 3 ตอน คือ ตอนวิธีการคลายร้อนแบบประหยัดพลังงาน ตอนรถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช และตอนประโยชน์จากมูลช้าง และเรื่องการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร 3 ตอน คือ ตอนป่าฝน ตอนป่าต้นน้ำ และตอนพิธีกรรมรักษาต้นน้ำปู่และย่าและ นำเสนอในช่วง TOP STORY ทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ เรื่องการปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์สัตว์ป่า 1 ตอน คือ ตอนการทูลงกรรมสัตว์ป่า เรื่องการเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศสภาพแวดล้อม 1 ตอน คือ ตอนไลเคน และเรื่องการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร 1 ตอน คือ ตอนต้นสน

หัวข้อที่ถูกนำเสนอน้อยที่สุด คือ เรื่องสุขภาพสิ่งแวดล้อมรวมทั้งหมด 4 เรื่อง โดยนำเสนอทั้งรายการทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่ เรื่องการจัดการขยะติดเชื้อ 1 ตอน คือ ตอนเตาเผาขยะ เรื่องการจัดการขยะ 2 ตอน คือ ตอนธนาคารขยะ และตอนโครงการคอมพิวเตอร์สีเขียว และเรื่องคุณภาพน้ำบริโภค 1 ตอน คือ ตอนคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียน

สาเหตุที่มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องมลพิษมากที่สุดเป็นผลสืบเนื่องมาจากกรอบความคิดในการทำงานของทีมผู้ผลิตรายการ ดังที่ผู้เขียนบทรายการซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญโดยตรงในการคิดและนำเสนอประเด็นเพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นเนื้อหารายการ

ยังไซน/กรีนไซนเพื่อออกอากาศในแต่ละตอนของรายการได้ให้ทรงสนะว่า “ เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสุขภาพ ส่วนใหญ่จะนำเสนอทางด้านมลพิษจะมีเน้นอยู่ 3 ประเด็น คือ เรื่องอากาศ เรื่องน้ำ และเรื่องขยะ เพราะ ว่าค่อนข้างเป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อเกี่ยวกับคนในชุมชนจริงๆ และปัญหาพวกนี้มันมีอยู่ทุกวันอยู่แล้ว อย่างเรื่องมลพิษทางด้านอากาศเราก็เห็นอยู่ทุกวัน เรื่องของรถ ปริมาณควันเสียจากรถหรือว่าโรงงานอุตสาหกรรมก็มีให้เห็นอยู่แล้วอย่างเรื่องอื่นก็ทำบ้างแต่ก็จะไม่เน้น เช่น มลภาวะทางเสียง นานๆจะนำเสนอออกอากาศสักครั้งหนึ่ง” (ณัฐกร สายสมบัติ,สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2543)

ผลการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของรายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ

1. ภาวะมลพิษ 9 เรื่อง

1.1 การเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำ 3 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำทั้งหมด 3 เรื่อง ที่นำเสนอในรายการกรีนไซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง “นักสืบสายน้ำ” “คุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา” และ “ผักตบชวา” พบว่า การนำเสนอเนื้อหาเป็นการให้สาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมขององค์การที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องข้องในเรื่องของสุขภาพ ในสารคดีเรื่อง “นักสืบสายน้ำ” รายการกรีนไซนได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการนักสืบสายน้ำซึ่งเป็นโครงการที่ทำให้รู้ว่าทุกคนสามารถตรวจสอบคุณภาพน้ำได้ด้วยตนเองด้วยวิธีง่ายๆโดยไม่ต้องใช้สารเคมี เป็นการตรวจสอบในหลายๆด้าน เช่น ความเร็วของน้ำสามารถบ่งบอกได้ว่ายิ่งน้ำไหลเร็วเท่าไรออกซิเจนในน้ำยิ่งถ่ายเทได้มาก และน้ำที่ไหลแรงจะสามารถพัดพาตะกอนได้ง่ายกว่ากระแสช้า อ่อนๆ เนื่องจากน้ำไหลเร็วไม่เท่ากันทั้งสายจึงวัดได้เฉพาะค่าบนผิวน้ำโดยใช้วัตถุที่ลอยน้ำได้ เช่น ผลส้มลอยไปกับน้ำโดยจับเวลาในระยะทางยาว 10 เมตร ทำ 2-3 ครั้งเพื่อหาค่าเฉลี่ย นอกจากนี้ยังมีการตักน้ำเพื่อสังเกตสี กลิ่นและความขุ่นของน้ำ ในการตรวจสอบแหล่งน้ำโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการสุ่มตักสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำโดยใช้กระชอนตักลงไปด้านหน้าบริเวณที่น้ำยังไม่ขุ่น ซึ่งน้ำควรมีความลึกไม่เกินระดับเอว ในการสุ่มตักสิ่งมีชีวิตในน้ำแต่ละครั้งอาจมีสาหร่ายและก้อนหินซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นขึ้นมาตรวจสอบด้วย ขั้นตอนต่อไป คือ การตรวจสอบสัตว์น้ำที่สุ่มตักขึ้นมาได้โดยใช้แว่นขยายดูว่าเป็นสัตว์ประเภทไหนตามคู่มือประกอบ ซึ่งสัตว์แต่ละตัวสามารถบ่งบอกถึงความสะอาดและคุณภาพของน้ำ ในขั้นตอนนี้ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของโครงการนี้เพราะเป็นการเปิดโลก

ทัศนผู้เข้าร่วมโครงการให้กว้างขึ้น และเป็นการจุดประกายความคิดให้พวกเขาตระหนักในการที่เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลรักษาแหล่งน้ำด้วยตัวพวกเขาเอง

โครงการนักสืบสายน้ำจัดขึ้นโดยมูลนิธิโลกสีเขียวที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการระแวดระวังคุณภาพ แหล่งน้ำโดยการคัดเลือกครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในลุ่มแม่น้ำปิงเข้าร่วมโครงการเพราะในอนาคตบุคคลเหล่านี้จะเป็นแกนนำในการพัฒนาศักยภาพคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้แหล่งน้ำให้ร่วมมือกันตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วยตนเองด้วยวิธีการที่ง่ายต่อการปฏิบัติ เท่ากับเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่คนในท้องถิ่นในการจัดการและดูแลสภาพแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของตนเอง

การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการทำให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงความเคลื่อนไหวในการจัดกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้น โดยผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมของโครงการนักสืบสายน้ำ การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการจึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) เปรียบเสมือนการแสดงบทบาทเป็นกระบอกเสียงที่สะท้อนเหตุการณ์กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นในสังคม มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...จากปัญหาของคุณภาพน้ำจึงทำให้เกิดมีโครงการนักสืบสายน้ำขึ้นตั้งแต่ปี 2541 เป็นโครงการที่มุ่งเสริมสร้างศักยภาพแก่ครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในลุ่มแม่น้ำปิงให้สามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพของลำน้ำได้ด้วยตนเองและร่วมกับชุมชนเพื่อดูแลลำน้ำในท้องถิ่น...โครงการนักสืบสายน้ำจัดขึ้นโดยมูลนิธิโลกสีเขียว เป็นโครงการเกี่ยวกับการจัดการปัญหาคุณภาพน้ำที่ทำให้ทราบว่าทุกคนสามารถตรวจสอบคุณภาพน้ำได้ด้วยตนเองด้วยวิธีง่ายๆโดยไม่ต้องใช้สารเคมี เป็นการตรวจสอบในหลายๆด้าน เช่น ความเร็วของน้ำสามารถบ่งบอกได้ว่ายิ่งน้ำไหลเร็วเท่าไร ออกซิเจนในน้ำยิ่งถ่ายเทได้มาก และน้ำที่ไหลแรงจะสามารถพัดพาตะกอนได้เร็วกว่ากระแสช้าอ่อนๆ เนื่องจากน้ำไหลเร็วไม่เท่ากันทั้งสายจึงวัดได้เฉพาะค่าบนผิวน้ำโดยใช้วัตถุที่ลอยน้ำได้ เช่น ผลส้มลอยไปกับน้ำโดยจับเวลาในระยะทางยาว 10 เมตร ทำ 2-3 ครั้งเพื่อหาค่าเฉลี่ย นอกจากนี้ยังมีการตักน้ำเพื่อสังเกตสี กลิ่นและความขุ่นของน้ำ ในการตรวจสอบแหล่งน้ำ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการสูดดมสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำโดยใช้กระชอนตักลงไปด้านหน้าบริเวณที่น้ำยังไม่ขุ่น ซึ่งน้ำควรมีความลึกไม่เกินระดับเอว ในการสูดดมสิ่งมีชีวิตในน้ำแต่ละครั้งอาจมีสาหร่ายและก้อนหินซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นขึ้นมาตรวจสอบด้วย ขั้นตอนต่อไป คือ การตรวจสอบสัตว์น้ำที่สูดดมขึ้นมาได้โดยใช้แว่นขยายดูว่าเป็นสัตว์ประเภทไหนตามคู่มือประกอบ ซึ่งสัตว์แต่ละตัวสามารถบ่งบอกถึงความสะอาดและคุณภาพของน้ำ ในขั้นตอนนี้ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของโครงการนี้ เพราะเป็นการเปิดโลกทัศน์ผู้เข้าร่วมโครงการให้กว้างขึ้น และเป็นการจุดประกายความคิดให้พวกเขาตระหนักในการที่เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลรักษาแหล่งน้ำด้วยตัวพวกเขาเอง เป็นหนทางแก้ปัญหาในระยะยาวในการจัดเฝ้าระวังแหล่ง

น้ำเพื่อช่วยแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ ความร่วมมือที่จะช่วยในการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอในการ เยียวยาและพิทักษ์แหล่งน้ำจากมลพิษทางน้ำ ลักษณะของการดำเนินงานโครงการ คือ การคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมโครงการโดยมุ่งเสริมสร้างศักยภาพแก่ครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในลุ่มแม่น้ำปิงให้สามารถตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของลำน้ำได้ด้วยตนเองและร่วมกับชุมชนเพื่อดูแลลำน้ำในท้องถิ่น ทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเกิดความตระหนักในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลรักษาแม่น้ำ...”

(จากเรื่อง นักสืบสายน้ำ ออกอากาศวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2543)

สำหรับสารคดีเรื่อง “คุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา” จากการศึกษาเนื้อหาพบว่า ทางรายการกรีนโซนได้นำเสนอปัญหามลพิษทางน้ำของกว๊านพะเยามาเสนอโดยชี้ให้เห็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความเน่าเสียในแหล่งน้ำ อันได้แก่ การทิ้งน้ำซักผ้า น้ำล้างจาน น้ำเหลือทิ้งจากการอุปโภคบริโภค และสารเคมีที่ใช้ในการทำเกษตรกรรมไหลลงสู่กว๊านพะเยา ซึ่งน้ำและสารเคมีดังกล่าวมีสารอาหารในการช่วยให้สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ออกซิเจนในกว๊านลดลงเป็นสาเหตุหนึ่งของการเพิ่มสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียในกว๊านพะเยา โดยมีเยาวชนกลุ่มทักษะชีวิตซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนพะเยาพิทยาคมเป็นตัวแทนคอยระแวงระวังเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาให้แก่ผู้ประสบปัญหาจากน้ำเน่าเสียในกว๊านพะเยาเป็นผู้ออกอากาศในเรื่องดังกล่าว โดยรายการกรีนโซนแสดงบทบาทเป็นตัวกลางนำเสนอปัญหาเหล่านี้ถ่ายทอดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ สำนักงานเทศบาล จ.พะเยา สถานีประมง จ.พะเยา และ สำนักงานสาธารณสุข จ.พะเยา ได้ชี้แจงในเรื่องของการแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาในระยะยาว

ทางรายการกรีนโซนพยายามชี้ให้ผู้ชมรายการเห็นว่าสถานการณ์มลพิษทางน้ำที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในบึงน้ำจืดกว๊านพะเยานั้นไม่อยู่ในภาวะที่สามารถไว้วางใจได้ว่าปลอดภัย เพราะสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำอันสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแหล่งน้ำยังไม่ลดลง การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการรับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำในกว๊านพะเยาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้วนำมาออกอากาศเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ อันได้แก่ สำนักงานเทศบาล สถานีประมง จ.พะเยา และสำนักงานสาธารณสุข จ.พะเยา ได้รับทราบ โดยให้เยาวชนกลุ่มทักษะชีวิตจากโรงเรียนพะเยาพิทยาคม เป็นผู้ออกอากาศร้องเรียนปัญหาที่เกิดขึ้นเองในฐานะที่เป็นตัวแทนให้กับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นในกว๊านพะเยา ทำให้น้ำมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานในการนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภค เพื่อถ่ายทอดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงรับทราบข้อร้องเรียนของประชาชนผู้ประสบปัญหานั้นได้ชี้แจงและแสดงความเห็นสะท้อนกลับต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งหน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการดูแล

รักษาคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาได้มีการจัดประชุม 2 ครั้ง ร่วมกันระหว่างงานทางวิชาการของสำนักงานโยธาธิการจังหวัด สำนักงานสาธารณสุข จ.พะเยา สำนักงานเกษตร จ.พะเยา สถานีประมง จ.พะเยา และองค์กรปกครองท้องถิ่น อันได้แก่ สำนักงานเทศบาล จ.พะเยา และอบต.8 แห่งที่อยู่รอบกว๊านพะเยารวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน โดยใช้ข้อมูลการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเป็นประเด็นสำคัญในการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและจัดทำแผนการรักษาคุณภาพน้ำร่วมกัน ผลการดำเนินงานสรุป คือ มีการนำเสนอโครงการเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ต้นน้ำกว๊านพะเยาโดยจัดทำเป็นแผนระยะยาว 3 ปี เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการในการตรวจจับร้านอาหารที่ยังปล่อยน้ำเสียลงกว๊านพะเยา รวมถึงกิจกรรมการเก็บขยะริมกว๊านพะเยาของเยาวชนในอำเภอเมืองด้วย โดยผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลของเนื้อหารายการเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำ เปรียบเสมือนการแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) โดยแสดงบทบาทเป็นเวทีรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ประสบปัญหา มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ กว๊านพะเยาเป็นบึงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบนและเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคที่สำคัญที่สุดของ จ.พะเยา ปัจจุบันนี้กว๊านพะเยาได้รับผลกระทบจากมลพิษในรูปแบบต่างๆที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยาไม่ว่าจะเป็นจากร้านค้าบริเวณริมกว๊านที่ยังคงแอบปล่อยน้ำเสียลงกว๊านพะเยา สารเคมีจากการเกษตรที่ไหลมาตามลำน้ำต่างๆถึง 10 สาย การทิ้งขยะลงกว๊านจากนักท่องเที่ยวมือบอน...จากตัวเลขการตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณลำน้ำอิงที่มีการทำการเกษตรอยู่มากและน้ำเหล่านั้นก็ไหลลงสู่กว๊านพะเยา ตรงจุดนี้เองพบปริมาณสารแอมโมเนียมไปโตรเจนสูงถึง 0.6-0.9 มิลลิกรัมต่อน้ำ 1 ลิตร ซึ่งเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินของกรมควบคุมมลพิษที่ตั้งไว้ต้องไม่เกิน 0.5 มิลลิกรัม ยังพบปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียสูงเกินค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประปา 2 ซึ่งกำหนดไว้ควรตรวจพบไม่เกิน 5,000 เซลล์ต่อน้ำ 1 มิลลิตร ในสถานีเก็บตัวอย่างน้ำพบตัวอย่างน้ำที่เกินมาตรฐานอยู่ถึง 3 จุดด้วยกันคือ บริเวณสะพานขุนเดชตรวจพบ 16,000 เซลล์ในเดือน พฤษภาคม 2543 บริเวณหน้าอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง ตรวจพบ 16,000 เซลล์ในเดือน มีนาคม 2543 และบริเวณร่องน้ำแม่ต้า ตรวจพบ 9,000 เซลล์ในเดือน มีนาคม 2543 ซึ่งตรงนี้เราคงจะนั่งนอนใจไม่ได้ ทุกวันนี้เราจึงไว้วางใจไม่ได้กับตัวเลขการตรวจสอบคุณภาพน้ำบางตัวที่ยังเกินมาตรฐานน้ำผิวดินของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2537 ที่อยู่ในความควบคุมของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จากผลการเก็บตัวอย่างน้ำที่ทำการตรวจโดย ดร.ยุวดี พิรพรพิศาล อาจารย์ประจำภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าทุกสถานีเก็บตัวอย่างน้ำยังคงตรวจพบปริมาณไนโตรเจนในรูปของแอมโมเนียมและปริมาณฟอสฟอรัสในรูปฟอสเฟตสูงเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งสารตัวนี้เป็นสาเหตุสำคัญในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินต้นเหตุของปัญหาคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาในอดีต... อีกทั้งยังพบปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียสูงเกินค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประปา 2 ...หน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาได้มีการจัดประชุม 2 ครั้ง ร่วมกันระหว่างงานทางวิชาการของสำนัก

งานโยธาธิการจังหวัด สำนักงานสาธารณสุข จ.พะเยา สำนักงานเกษตร จ.พะเยา สถานีประมง จ.พะเยา และองค์กรปกครองท้องถิ่น อันได้แก่ สำนักงานเทศบาล จ.พะเยา และอบต.8 แห่งที่อยู่รอบกว๊านพะเยา รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน โดยใช้ข้อมูลการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเป็นประเด็นสำคัญในการพูดคุย แลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็น และจัดทำแผนการรักษาคุณภาพน้ำร่วมกัน ผลการดำเนินงานสรุป คือ มีการนำเสนอโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ต้นน้ำกว๊านพะเยา โดยจัดทำเป็นแผนระยะยาว 3 ปี เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการในการตรวจจับร้านอาหารที่ยังปล่อยน้ำเสียลงกว๊านพะเยา รวมถึงกิจกรรมการเก็บขยะริมกว๊านพะเยาของเยาวชนในอำเภอเมืองด้วย ...จากนี้ไปคงต้องฝากเอาไว้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมต่างๆในการสานงานที่ทำกันต่อไปอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ปัญหาคุณภาพน้ำกลับมาเป็นปัญหากับเราอีก การป้องกันที่ต้นเหตุคงจะง่ายกว่าการมานั่งแก้ไขที่ปลายเหตุ ในอนาคตคงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆฝ่ายที่ต้องหันมาระแวดระวังเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาให้มากขึ้น..."

(จากเรื่อง คุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา ออกอากาศวันที่ 29 กรกฎาคม 2543)

การนำเสนอเนื้อหาในสารคดีเรื่อง "ผักตบชวา" เป็นการนำเสนอปัญหาเรื่องของมลพิษทางน้ำ ทางรายการได้หยิบยกปัญหาวัชพืชในน้ำ ได้แก่ ผักตบชวา และสาเหตุที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความเน่าเสียในแหล่งน้ำ อันได้แก่ การทิ้งน้ำซักผ้า น้ำล้างจาน และน้ำเหลือทิ้งจากการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสารอาหารในการช่วยให้ผักตบชวาในแม่น้ำลำคลองเจริญเติบโตได้ตัวอย่างรวดเร็วทำให้ออกซิเจนในแม่น้ำลำคลองลดลง โดยการพยายามชี้ให้ผู้ชมรายการเห็นว่าสถานการณ์มลพิษทางน้ำ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในแม่น้ำลำคลองไม่อยู่ในภาวะที่ประชาชนสามารถไว้วางใจได้เลยว่าปลอดภัย และทางรายการได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำควรเลิกพฤติกรรมการทิ้งน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลองและจัดการลอกผักตบชวาซึ่งเป็นตัวการทำให้ออกซิเจนในแหล่งน้ำลดลง ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียเพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้น เพราะสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำนั้นสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแหล่งน้ำยังไม่ลดลง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีเรื่อง "ผักตบชวา" พบว่าการแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) โดยแสดงบทบาทเปรียบเสมือนเป็นป้ายประกาศที่ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำซึ่งมีผักตบชวาเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดปัญหาและปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากน้ำที่เน่าเสีย โดยผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม ให้ผู้ชมรายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปัจเจกบุคคลในเรื่องของการเลิกทิ้งน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลอง และรณรงค์ทางสังคมโดยกระตุ้นเร้าให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจ

ที่จะร่วมมือกันลอกผักตบชวาในแม่น้ำลำคลองเพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำ ตามแนวทางที่ทางรายการได้นำเสนอในเนื้อหาของรายการ ซึ่งมีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ปัญหามลพิษในแม่น้ำลำคลองมนุษย์เป็นผู้สร้างมากที่สุด ปัญหาวัชพืช เช่น ผักตบชวา นับได้ว่าเป็นภัยมฤตยูเงียบที่แอบแฝงรอคอยมนุษย์อยู่ในแม่น้ำลำคลอง ผักตบชวาเป็นวัชพืชที่เจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วและใช้ออกซิเจนในการย่อยสลายจึงเป็นสาเหตุให้น้ำขาดออกซิเจนเกิดการเน่าเสียของน้ำมากขึ้นและจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นของผักตบชวาเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำลำคลองทิ้งน้ำซักผ้าและน้ำล้างจานซึ่งมีส่วนผสมของสารฟอสเฟตและไนเตรทอันเป็นสาเหตุสำคัญในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตของผักตบชวา ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำควรเลิกการทิ้งน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลองและจัดการลอกผักตบชวาขึ้นมาเพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำ ”

(จากเรื่อง ผักตบชวา ออกอากาศวันที่ 14 สิงหาคม 2542)

1.2 มลพิษทางอากาศ 3 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องมลพิษทางอากาศทั้งหมด 3 เรื่องที่นำเสนอในรายการยังโชน/กรีนโชนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง “BTS รถไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อม” “มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน” และ “อากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นวิกฤติ” พบว่าเนื้อหาในสารคดีเรื่อง “BTS รถไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อม” เป็นการนำเสนอความรู้ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากควันทันควันรถยนต์โดยใช้รถไฟฟ้าซึ่งเป็นเทคโนโลยีขนส่งมวลชนรูปแบบใหม่ที่มีศักยภาพในการขนส่งผู้โดยสารได้คราวละมากๆ และรวดเร็ว อีกทั้งยังใช้พลังงานไฟฟ้าในการขับเคลื่อนซึ่งไม่ก่อให้เกิดไอเสียเช่นรถยนต์ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดปัญหามลพิษทางอากาศ การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาสารคดีเรื่อง “BTS รถไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อม” จึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) นำความรู้ใหม่ๆ มาแนะนำเสนอแก่ผู้ชมเปรียบเสมือนเป็นหน้าต่างที่เปิดให้ผู้ชมรายการได้รับรู้เรื่องใหม่ๆ เกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาจราจรที่ช่วยแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศได้ด้วยอีกทางหนึ่งเท่ากับเป็นการช่วยขยายทัศนคติของผู้ชมรายการให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้นจากความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ทางรายการกรีนโชนคัดเลือกมานำเสนอให้ผู้ชมรายการได้รับทราบผ่านการกระทำหน้าที่ให้การศึกษาของเนื้อหารายการ ซึ่งมีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า กรุงเทพมหานครเมืองหลวงของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นเมืองใหญ่ที่มากด้วยปัญหาโดยเฉพาะปัญหาการจราจรติดขัดที่เป็นต้นสายของปัญหาอื่นๆ แต่ปัญหาที่เห็นจะร้ายแรงกว่าเพื่อนในขณะนี้คงจะหนีไม่พ้นปัญหาเรื่องมลพิษ รถไฟฟ้า คือ ก้าวใหม่ของทางเลือกที่จะทำให้เราเดินทางได้สะดวกขึ้นรวดเร็วขึ้น รถไฟฟ้าช่วยแก้ไขปัญหามาของการจราจรติดขัด และปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากไอเสียของ

เครื่องยนต์ก็จะลดลง เพราะศักยภาพในการขนส่งคนได้คราวละมากๆ และรวดเร็ว และยังใช้เทคโนโลยีไร้มลพิษ ในการขับเคลื่อนรถไฟฟ้า รถไฟฟ้าBTSเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม...”

(จากเรื่อง BTS รถไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อม ออกอากาศวันที่ 17 มิถุนายน 2543)

นอกจากนี้สำหรับประเด็นปัญหามลพิษทางอากาศนั้น ทางรายการยังชวน/กรีนโซนยังได้เน้นการนำเสนอในเรื่องปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากควันของรถยนต์และสารแปลกปลอมที่ปะปนอยู่ในอากาศซึ่งเป็นอันตรายแก่ร่างกายและก่อให้เกิดโรคในระบบทางเดินหายใจ โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงความร้ายแรงของผลจากมลพิษทางอากาศที่จะเกิดแก่สุขภาพของประชาชนในฐานะเหยื่อของมลพิษเหล่านี้ อันได้แก่ โรคมะเร็งในปอดเป็นสำคัญ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และความละเลยที่จะเอาใจใส่ในพฤติกรรมของตนเองอันจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลย้อนกลับมาสร้างผลร้ายให้แก่ร่างกายของมนุษย์เอง โดยเนื้อหาในรายการได้นำเสนอลักษณะของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้ชมรายการได้ตระหนักถึงต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังเนื้อหาที่ปรากฏในสารคดี เรื่อง “มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน” ทางรายการยังชวนได้ให้คำแนะนำให้ประชาชนเลิกพฤติกรรมจอดรถที่จอดรถชั้นใต้ดินโดยติดเครื่องยนต์รอไว้ เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งกักควันเสียจากรถยนต์และทำให้มีมลพิษทางอากาศมากกว่าพื้นที่บริเวณอื่นถึง 4 เท่า

สำหรับสารคดี เรื่อง “อากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นวิกฤติ” ทางรายการกรีนโซนได้นำเสนอแนวทางสำหรับหน่วยงานในสังคมที่รับผิดชอบการวางแผนการจัดการแก้ไขปัญหา มลพิษทางอากาศ โดยใช้วิธีการวางแผนการแก้ไขปัญหา มลพิษทางอากาศของกรุงเทพมหานครเป็นต้นแบบ อันได้แก่ การจัดให้มีรถปรับอากาศที่ใช้เครื่องยนต์มาตรฐานไอเสียระดับ 3 หรือรถยูโร II ที่ก่อให้เกิดมลพิษปริมาณน้อยที่สุด มาตรการให้รถบรรทุกขนวัสดุก่อสร้างต้องคลุมผ้าใบเพื่อป้องกันเศษวัสดุร่วงหล่นและต้องทำความสะอาดล้อก่อนนำมาวิ่ง การนำโครงการรถไฟฟ้าและรถไฟฟ้าใต้ดินมาให้บริการประชาชน เพื่อเป็นแนวทางให้เมืองใหญ่ๆ ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยเร่งดำเนินการวางแผนจัดการกับปัญหามลพิษทางอากาศที่กำลังเพิ่มขึ้นในจังหวัดของตน ซึ่งทางรายการได้หยิบยกสถานการณ์ปัญหาตัวอย่างของ จ. เชียงใหม่ มาเสนอให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ

จากการศึกษาเนื้อหาของรายการยังชวน/กรีนโซนดังกล่าวพบว่าการแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) โดยแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศที่ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหา มลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดม

สรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม ให้ผู้ชมรายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปัจเจกบุคคลในเรื่องของการเลิกพฤติกรรมติดเครื่องรถยนต์ทิ้งไว้ในลานจอดรถชั้นใต้ดิน และบรรณรักษ์ทางสังคมให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่มีสาเหตุการจราจรและการก่อสร้างในเมืองใหญ่ เช่น จ.เชียงใหม่ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหามาตามวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันของกรุงเทพมหานครที่สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศให้ดีขึ้นตามแนวทางที่ทางรายการได้นำเสนอในเนื้อหาของรายการ มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เรื่องราวของมลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดินเป็นเรื่องที่หลายคนอาจจะนึกไม่ถึง มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดินมีมากเกือบ 4 เท่าของพื้นที่ปกติ เพราะมีรถเข้าออกตลอดทั้งวันทำให้กลายเป็นแหล่งกักอากาศและควันเสียที่เป็นก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์และฝุ่นที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งในปอด โปรดเลิกพฤติกรรมจอดรถโดยติดเครื่องยंत्रเอาไว้ ”

(จากเรื่อง มลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน ออกอากาศวันที่ 21 สิงหาคม 2542)

“ จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางธุรกิจของไทย ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมและยานยนต์พาหนะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นเหตุให้มลพิษทางอากาศโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ๆมีปริมาณและความเข้มข้นมากขึ้น มลพิษทางอากาศเหล่านั้นมีทั้งประเภทที่มีเชื้อโรคหรือสารที่ทำให้เกิดอาการภูมิแพ้ปะปนอยู่ อีกทั้งยังมีก๊าซที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพโดยตรงซึ่งเมื่อกระทบต่อร่างกายหรือหายใจเข้าไปแล้วทำให้เกิดอาการผิดปกติแบบเฉียบพลันหรือทำให้เกิดโรคนิดเรื้อรังเป็นผลให้สุขภาพเสื่อมโทรมและเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร จากการสำรวจพบว่าสถิติผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งปอดใน จ.เชียงใหม่ สูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยและมีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ ซึ่งสาเหตุของมลพิษในเชียงใหม่ที่เป็นปัญหาหลัก ก็คือ การเผา การจราจร การก่อสร้างถนน เมืองเชียงใหม่กำลังวิ่งไล่ตามเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานครมาติดๆ แต่เมืองเชียงใหม่ก็ยังขาดการวางแผนจัดการปัญหานี้อย่างจริงจัง ในขณะที่การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของกรุงเทพมหานครกำลังดำเนินไปอย่างถูกวิธี... การดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของกรุงเทพมหานครโดยการจำกัดให้มีรถปรับอากาศที่ใช้เครื่องยนต์มาตรฐานไอเสียระดับ 3 หรือรถยูโร II ที่ก่อให้เกิดมลพิษปริมาณน้อยที่สุด มาตรการให้รถบรรทุกขนวัสดุก่อสร้างต้องคลุมผ้าใบเพื่อป้องกันเศษวัสดุร่วงหล่นและต้องทำความสะอาดล้อก่อนนำมาวิ่ง การนำโครงการรถไฟฟ้ามาให้บริการประชาชน อีกทั้งโครงการรถไฟฟ้าใต้ดินที่กำลังดำเนินงานอยู่ ซึ่งเมืองใหญ่ในภูมิภาคที่กำลังมีปัญหามลพิษทางอากาศตามมาเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานครควรมีการวางแผนจัดการกับปัญหาเช่นนี้ไว้ล่วงหน้า เพราะการวางแผนจัดการกับปัญหานี้ไว้ล่วงหน้าย่อมง่ายกว่าการแก้ไขปัญหามาภายหลัง... การจัดการอากาศที่เป็นพิษทำได้ยากกว่าการจัดการมลพิษอื่นๆ เพราะเมื่อเราเริ่มตระหนักถึงปัญหามลพิษทางอากาศก็หมายความว่า อากาศในตอนนั้นได้อยู่ในระดับที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์แล้ว...”

(จากเรื่อง อากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นวิกฤติ ออกอากาศวันที่ 27 พฤษภาคม 2543)

1.3 เทคโนโลยีสะอาดภาคอุตสาหกรรม 1 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีสะอาดภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด 1 เรื่อง ที่นำเสนอในรายการกรีนโซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง "เทคโนโลยีสะอาด" พบว่า มีการนำเสนอการนำเทคโนโลยีสะอาดมาใช้ในการผลิตเส้นหมี่อบแห้งของบริษัท เส้นหมี่เหรียญทอง จำกัด ในการเพิ่มผลผลิตและป้องกันมลภาวะทางด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากการผลิตเส้นหมี่อบแห้งเท่ากับเป็นการลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายกับสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมโดยการลดปริมาณการใช้น้ำ พลังงาน และปริมาณกากของเสียและน้ำเสียที่จะเกิดจากการดำเนินงานของโรงงาน ซึ่งเทคโนโลยีสะอาดดังกล่าวได้รับการสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์และเงินทุนจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เนื่องจากองค์การดังกล่าวเป็นแหล่งเงินทุนสนับสนุนมูลนิธิโลกทัศน์ไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการยังไซน/กรีนโซน บางครั้งทางรายการจึงมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกิจกรรมขององค์การตามท้องที่การเสนาในฐานะกระบอกเสียงขององค์การ

การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในสารคดีเรื่อง "เทคโนโลยีสะอาด" จึงเป็นไปในลักษณะของการให้สาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ที่ให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลเกื้อกูลต่อสุขภาพของประชาชนในประเทศไทยเท่ากับแสดงบทบาทเป็นตัวกลาง (Mediation role) เปรียบเสมือนนายหน้าหรือสื่อสารให้องค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพให้ผู้ชมรายการได้รับทราบการดำเนินงานขององค์การเหล่านั้นผ่านการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารของเนื้อหารายการ มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

" บริษัทเส้นหมี่เหรียญทอง จำกัด เป็นโรงงานผลิตเส้นหมี่อบแห้งขนาดกลางเพื่อส่งออกจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ใช้ระบบเทคโนโลยีสะอาด (clean technology) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) มาช่วยในการเพิ่มผลผลิตและป้องกันมลภาวะทางด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากการผลิต เป็นการลดความเสี่ยงที่จะเกิดกับสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม... ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ ลดปริมาณกากของเสีย น้ำเสีย และลดปริมาณการใช้น้ำและพลังงาน การใช้เทคโนโลยีสะอาดของภาคอุตสาหกรรมเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ปรับเข้าสภาพแวดล้อม นับได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ "

(จากเรื่อง เทคโนโลยีสะอาด ออกอากาศวันที่ 1 เมษายน 2543)

1.4 การขยายพื้นที่สีเขียว 1 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่น่าเสนอเกี่ยวกับการขยายพื้นที่สีเขียวทั้งหมด 1 เรื่องที่น่าเสนอในรายการกรีนโซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง "การวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน" พบว่าในสารคดีเรื่องดังกล่าวมีการนำเสนอการใช้ระบบการวางผังเมืองโดยเน้นการเพิ่มพื้นที่สำหรับการปลูกต้นไม้ตามการจัดพื้นที่สีเขียวในเมืองใหญ่ตามระบบ Green Net System ซึ่งเป็นการนำพื้นที่สีเขียวในเมืองมาเชื่อมโยงซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดการเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของอากาศเพื่อเพิ่มแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์และลดละลายปริมาณมลพิษในอากาศให้ลดลง อีกทั้งยังช่วยเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะให้เพียงพอสำหรับใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความตึงเครียดของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง จะเห็นได้ว่าการแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง "การวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน" เป็นไปในลักษณะของการนำความรู้ใหม่ๆมาแนะนำเสนอแก่ผู้ชมรายการ เปรียบเสมือนเป็นหน้าต่างที่เปิดให้ผู้ชมรายการได้รับรู้เรื่องใหม่ๆเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในชุมชนเมืองที่มีพื้นที่อยู่จำกัด เท่ากับเป็นการช่วยขยายทัศนะของผู้ชมรายการให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้นจากการได้รับทราบความรู้และความเข้าใจใหม่ๆเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ทางรายการกรีนโซนคัดเลือกมานำเสนอให้ผู้ชมรายการได้รับทราบ ผ่านการกระทำหน้าที่ให้การศึกษาของเนื้อหารายการ การแสดงบทบาทของสารคดีเรื่อง "การวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน" จึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) ซึ่งมีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

" ทุกวันนี้สุขภาพของผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองถูกบั่นทอนลงเพราะการขาดพื้นที่สวนสาธารณะที่เพียงพอสำหรับใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความตึงเครียด การขาดพื้นที่สีเขียวเช่นนี้สืบเนื่องมาจากการวางผังเมืองที่ไม่ดี การพัฒนาที่ไร้ทิศทางและการขาดความตระหนักในความสำคัญของพื้นที่สีเขียวของผู้ดำเนินการบริหารบ้านเมือง...การจัดพื้นที่สีเขียวในเมืองใหญ่ตามระบบ Green Net System ซึ่งเป็นการนำพื้นที่สีเขียวในเมืองมาเชื่อมโยงซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดการเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของอากาศ ซึ่งช่วยลดปัญหามลพิษและเยียวยาอากาศที่กำลังเลวร้ายลงทุกวันได้ "

(จากเรื่อง การวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน ออกอากาศวันที่ 29 มกราคม 2543)

2. ทฤษฎีการธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ 9 เรื่อง

2.1 มาตรการการผลิต ใช้ อนุรักษ์และประหยัดพลังงาน 3 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับมาตรการการผลิต ใช้ อนุรักษ์และประหยัดพลังงาน ทั้งหมด 3 เรื่องที่นำเสนอในรายการกรีนโซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง "วิถีคล้ายร้อนแบบประหยัดพลังงาน" "ประโยชน์จากมูลช้าง" และ "รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช" พบว่าในสารคดีเรื่อง "วิถีคล้ายร้อนแบบประหยัดพลังงาน" ได้นำเสนอแนวทางวิธีการคลายความร้อนจากสภาพอากาศแบบประหยัดพลังงานในรูปแบบต่างๆ อันได้แก่ ปรับแอร์ที่ 25 องศาเซลเซียสซึ่งเป็นอุณหภูมิพอเหมาะที่ร่างกายต้องการและช่วยประหยัดไฟ งดใช้รถยนต์ส่วนตัวสัปดาห์ละ 1 วัน จะประหยัดน้ำมันได้ประมาณ 100 บาทต่อคัน เมื่อปริมาณรถน้อยลงวันพิษก็น้อยตามส่งผลให้โลกเย็นมากขึ้น ตรวจลมยางให้สม่ำเสมอและเปิดแอร์ในรถในอุณหภูมิที่พอเหมาะเพราะลมยางที่อ่อนเกินไปทำให้รถยนต์กินน้ำมันเพิ่มขึ้น 5 % อย่าเปิดแอร์รถยนต์ให้อุณหภูมิต่ำเกินไป เพราะรถยนต์ต้องใช้พลังงานมากแถมทำให้เครื่องร้อนเร็ว งดใช้ผลิตภัณฑ์ CFC เพราะเป็นสาเหตุทำให้โลกร้อนขึ้นและทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก คือความร้อนส่งลงมายังโลกไม่สามารถสะท้อนกลับออกไป ซึ่งวิธีการที่ทางรายการนำเสนอ นอกจากจะเป็นวิธีการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมแล้วยังช่วยลดการเกิดมลพิษทางอากาศและการเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกที่ส่งผลให้โลกร้อนขึ้น ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าการร้อนขึ้นของสภาพอากาศบนพื้นผิวโลกย่อมส่งผลเสียต่อสุขภาพของมนุษย์ที่เคยดำรงชีวิตอยู่ในสภาพอากาศที่ปกติ

การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) ที่ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ อากาศที่ร้อนขึ้นจากปรากฏการณ์เรือนกระจกที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเปรียบเสมือนเป็นป้ายประกาศ โดยผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่กระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการรณรงค์ทางสังคมโดยทำหน้าที่กระตุ้นเร้าให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุน และสื่อจะทำหน้าที่ให้แนวทางแก่ผู้ชมรายการในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรมปัจเจกบุคคล ซึ่งวิธีปฏิบัติเพื่อลดความร้อนที่เกิดจากสภาพอากาศยังเป็นห่วงลูกโซ่ที่ส่งผลกระทบต่อสาเหตุของการเกิดปรากฏการณ์ร้อนขึ้นลดลงด้วย จึงเป็นการลดทั้งสาเหตุการเกิดปัญหาความร้อนและผลลัพธ์ที่เกิดจากความร้อน มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ หน้าร้อนที่กำลังจะมาถึงนี้ หลายคนคงสรรหาวิธีคลายร้อน รายการกรีนโซนมีวิธีคลายร้อนแบบประหยัดพลังงานให้คุณนำไปทำดู นอกจากช่วยชาติประหยัดพลังงานแล้วยังดีต่อสิ่งแวดล้อมของเราอีกด้วย มีวิธีง่ายๆดังต่อไปนี้ ปรับแอร์ที่ 25 องศาเซลเซียสซึ่งเป็นอุณหภูมิที่พอเหมาะที่ร่างกายต้องการและช่วยประหยัดไฟ งดใช้รถยนต์ส่วนตัวสัปดาห์ละ 1 วัน ถ้ารถยนต์ส่วนตัวทุกคันจาก 2.1 ล้านคันในประเทศไทยงดวิ่งสัปดาห์ละ 1 วัน เราจะประหยัดน้ำมันได้ประมาณ 100 บาทต่อคัน หรือ 210 ล้านบาทใน 1 สัปดาห์ หรือ 10,920 ล้านบาทต่อปี เมื่อปริมาณรถน้อยลง คิวพิษก็น้อยตาม ส่งผลให้โลกเย็นมากขึ้น ตรวจลมยางให้สม่ำเสมอ และเปิดแอร์ในรถในอุณหภูมิที่พอเหมาะ เพราะลมยางที่อ่อนเกินไปทำให้รถยนต์กินน้ำมันเพิ่มขึ้น 5 % ส่วนแอร์รถยนต์อย่าเปิดให้ต่ำเกินไป รถยนต์ต้องใช้พลังงานมากแถมทำให้เครื่องร้อนเร็ว ถ้ารถทุกคันทำแบบนี้โลกร้อนขึ้นแน่นอน งดใช้ผลิตภัณฑ์ CFC ก็พวกสเปรย์กระป๋องต่างๆที่มีสาร CFC อยู่ พวกนี้เป็นตัวการทำให้โลกร้อนขึ้น ทำลายก็ยาก แดมยังทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก คือ ความร้อนส่องลงมายังโลกไม่สามารถสะท้อนกลับออกไป ก็วนเวียนอยู่อย่างนี้ ทำให้โลกร้อนมากขึ้นอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ”

(จากเรื่อง วิธีคลายร้อนแบบประหยัดพลังงาน ออกอากาศวันที่ 11 มีนาคม 2543)

สำหรับสารคดีเรื่อง “ประโยชน์จากมูลช้าง” พบว่าทางรายการกรีนโซนได้นำเสนอการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากกลิ่นของมูลช้าง โดยศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยได้มีการนำเอามูลช้างมาหมักในบ่อหมักให้เกิดก๊าซชีวภาพเพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานทดแทนได้ นอกจากนี้กากเก่าของมูลช้างที่หมักเป็นแก๊สไปเรียบร้อยแล้ว ทางศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยยังสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงชีวะอัดแท่งเป็นถ่านโดยนำมูลช้างมาผสมกับดินกลายเป็นถ่านเพื่อนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงได้อีกทางหนึ่ง วิธีการแก้ปัญหานี้นอกจากจะลดปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากกลิ่นมูลช้างในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยแล้วได้แล้วยังได้พลังงานทดแทนมาใช้อีกด้วย การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการนำความรู้ใหม่มานำเสนอกับผู้ชมรายการเปรียบเสมือนการแสดงบทบาทเป็นหน้าต่างที่เปิดให้ผู้ชมรายการได้พบกับความรู้ซึ่งเป็นประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับการผลิต ใช้ อนุรักษ์ และประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลช้างเพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานทดแทนพร้อมกับกำจัดกลิ่นเหม็นจากมูลช้างซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศไปในคราวเดียวกัน เป็นการแสดงบทบาทในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) ซึ่งมีรายละเอียดในเนื้อหา ดังต่อไปนี้

“ ใครจะรู้บ้างว่ามูลช้างก็มีประโยชน์ไม่น้อยไปกว่าตัวใหญ่ๆของมันเลยทีเดียว ช้างที่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย 50 เชือก มีปริมาณมูลต่อวันสูงถึงเฉลี่ย 2,000 กิโลกรัมต่อวัน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมกลิ่นที่มาจาก มูลช้างก็จะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่อาศัยในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จึงมีการนำมูลช้างที่ได้ในแต่ละวันมาผลิตเป็นแก๊สชีวภาพ เพื่อใช้ในการสูบน้ำรดต้นไม้และใช้เป็นกระแสไฟฟ้าทำให้ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยประหยัดเงินในการซื้อกระแสไฟฟ้าลง เนื่องจากได้พลังงานทดแทนจากของที่จะทิ้งแล้วอย่างเช่น มูลช้างนี่เอง...”

(จากเรื่อง ประโยชน์จากมูลช้าง ออกอากาศวันที่ 22 เมษายน 2543)

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีเรื่อง "รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช" พบว่าเนื้อหานำเสนอให้เห็นวิธีการนำน้ำมันพืชที่เหลือใช้จากการประกอบอาหารเรียบร้อยแล้วกลับมาใช้ใหม่เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ ซึ่งนอกจากจะลดปริมาณการใช้เชื้อเพลิงลงแล้วยังช่วยลดปัญหาการเกิดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดภาวะเรือนกระจกที่ทำให้ภาคพื้นโลกร้อนขึ้น รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืชเกิดจากความร่วมมือระหว่างสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสมประเทศไทยและThe Danish Organization for Renewable Energyประเทศเดนมาร์ก ได้รับการสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์และเงินทุนจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เนื่องจากองค์การดังกล่าวเป็นแหล่งเงินทุนสนับสนุนมูลนิธิโลกทัศน์ไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการยังชีพ/กรีนชีพ บางครั้งทางรายการจึงมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกิจกรรมขององค์การตามที่องค์การเสนอมาในฐานะกระบอกเสียงขององค์การ การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง "รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช" เป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) โดยแสดงบทบาทเป็นนายหน้าหรือสื่อสารให้องค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพให้ผู้ชมรายการได้รับทราบการดำเนินงานขององค์การเหล่านั้นผ่านการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการให้สาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ที่ให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลเกื้อกูลต่อสุขภาพของประชาชนในประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

" น้ำมันที่เราใช้ในการประกอบอาหารสามารถเอาน้ำมันที่ใช้แล้วไปเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับรถได้ รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืชเกิดจากความร่วมมือระหว่างสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสมประเทศไทยและ The Danish Organization for Renewable Energy ประเทศเดนมาร์ก โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาของประเทศเดนมาร์ก (DANCED) และรถคันนี้ก็เป็นรถที่ขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืชคันแรกของประเทศไทย...ตัวอย่างเครื่องรถยนต์ของรถที่สามารถนำมาใช้ดัดแปลงเป็นรถน้ำมันพืชได้ เช่น รถโตโยตา รถมิซูบิชิ รถนิสสัน รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืชที่เหลือจากการปรุงอาหารแล้วเป็นอีกทางหนึ่งในการเลือกเอาพลังงานมาใช้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปให้หันมาใช้น้ำมันพืชแทนน้ำมันดีเซล ผลที่เกิด คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากน้ำมันจะไม่ถูกดูดซึมในอัตราเดียวกับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากน้ำมันพืช ซึ่งก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์นี้เองเป็นตัวการทำให้เกิดภาวะเรือนกระจกส่งผลให้โลกร้อนขึ้น "

(จากเรื่อง รถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช ออกอากาศวันที่ 25 มีนาคม 2543)

2.2 การฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร 4 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารทั้งหมด 4 เรื่อง ที่นำเสนอในรายการยังไซน/กรีนไซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง “ต้นสน” “ป่าฝน” “พิธีกรรมรักษาต้นน้ำปุ้และย่าและ” และ “ป่าต้นน้ำ” พบว่าในสารคดีเรื่อง “ป่าฝน” นำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ในป่าไม้ประโยชน์ของพืชพันธุ์เหล่านั้นที่ส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง โดยชี้ให้เห็นถึงผลจากการรักษาป่าไม้โดยเฉพาะป่าฝนให้คงอยู่ในสภาพที่อุดมสมบูรณ์นั้นยังจะได้รับประโยชน์ที่เป็นผลพลอยได้ คือ พืชพันธุ์ที่สามารถนำมาใช้สกัดเป็นตัวยาในการต่อต้านและรักษาโรคได้ เช่น โรคมะเร็ง การตัดไม้ทำลายป่าไม้ไม่เพียงแต่เป็นการทำลายต้นไม้เท่านั้น แต่ยังเป็นการทำลายแหล่งผลิตวัตถุดิบสำคัญที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปเป็นยารักษาโรคให้แก่มนุษย์ให้หมดไปอีกด้วย

ส่วนในสารคดีเรื่องของ “ต้นสน” นั้น เป็นการนำเสนอความเข้าใจใหม่ๆ ที่ถูกต้องเพิ่มเติมให้ผู้ชมรายการได้รับทราบว่า การปลูกป่าสนเพื่อทดแทนผืนป่าที่ถูกทำลายลงไปนั้น ถึงแม้ความหลากหลายทางชีวภาพจะไม่คืนสู่สภาพดั้งเดิม เนื่องจากป่าปลูกส่วนใหญ่ในอดีตนั้นมักจะเป็นผืนป่าที่ปลูกด้วยพันธุ์ไม้ชนิดเดียวกัน เพราะยังไม่เน้นในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ไม้ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูยาวนานมาก เนื่องจากพืชแต่ละชนิดล้วนใช้เวลาในการเจริญเติบโตที่แตกต่างกัน การปลูกพืชชนิดเดียวกันจะทำให้เห็นผลในการฟื้นฟูป่าได้เร็วกว่า อย่างไรก็ตามเราก็คงยังได้สภาพอากาศที่บริสุทธิ์และความร่มรื่นกลับคืนมาจากป่าปลูกเหล่านั้น

การนำเสนอความรู้ใหม่ๆ จากความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการรักษาป่าไม้ในสารคดีเรื่อง “พิธีกรรมรักษาต้นน้ำปุ้และย่าและ” เป็นวิธีการที่ได้ผลในเชิงปฏิบัติจากการถ่ายทอดและนำมาปฏิบัติของชาวบ้าน ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ มานานหลายช่วงอายุคนในการรักษาป่าไม้ประจำหมู่บ้านให้คงอยู่ในฐานะแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ แหล่งอาหารและน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของชาวบ้าน ภูมิปัญญาเช่นนี้เห็นได้จากการประกอบพิธีกรรม ปุ้และย่าและ ซึ่งหน่วยงานรัฐน่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาเพื่อนำไปปรับใช้ในการวางแผนกลยุทธ์นโยบายให้ชาวบ้านที่อาศัยใกล้หรืออยู่กับป่าไม้ในชุมชนพื้นที่นั้นมีแนวทางในการใช้ชีวิต ร่วมกับการรักษาสภาพแวดล้อมของป่าให้ยังคงความอุดมสมบูรณ์เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นและต่อประชาชนทั่วประเทศ การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการนำความรู้ใหม่มาแนะนำเสนอกับผู้ชมรายการเปรียบเสมือนกับการแสดงบทบาทเป็นหน้าต่างที่เปิดให้ผู้ชมรายการได้พบกับประสบการณ์ใหม่ การนำเสนอเนื้อหาของรายการจึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) ช่วยขยายทัศนคติของผู้ชมรายการให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้นจากความรู้

และความเข้าใจใหม่ๆเกี่ยวกับประโยชน์ของป่าฝน ป่าสน และการรักษาป่าชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพผ่านการกระทำหน้าที่ให้การศึกษาของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการรวบรวมความรู้ใหม่ๆในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ในป่าไม้มานำเสนอแก่ผู้ชม มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ ถึงแม้ว่าป่าสนซึ่งเป็นป่าปลูกเพื่อทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลายไปจะไม่มี ความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ก็ยังมีประโยชน์ในการช่วยฟื้นฟูป่าไม้จากความแห้งแล้ง อีกทั้งยังให้ความร่มรื่นและอากาศที่สดชื่นเย็นสบายให้กับนักท่องเที่ยวที่ขึ้นมาเที่ยวบนยอดดอยอินทนนท์แห่งนี้...มีข้อควรระวัง ก็คือ เวลาไปเที่ยวป่าสนทางภาคเหนือต้องระวังเรื่องไฟเพราะอาจก่อให้เกิดไฟป่าใหม่ทำลายต้นสนได้ ”

(จากเรื่อง ต้นสน ออกอากาศวันที่ 25 ธันวาคม 2542)

“ ...จำนวนพันธุ์พืชกว่า 1,400 ชนิด ในเขตป่าฝนมีคุณสมบัติในการต่อต้านโรคมะเร็งและผลผลิตของป่าฝนอีกหลายชนิดที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมเวชภัณฑ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะแล้ว 1 ใน 4 ของยาที่ซื้อจากร้านขายยาจะมีส่วนผสมที่ได้มาจากพันธุ์พืชของเขตป่าฝน...พืชและสัตว์ในเขตป่าฝนมีชีวิตอยู่ได้ด้วยคาร์บอนเช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตประเภทอื่น เมื่อเขตป่าฝนเป็นที่ผสมผสานของชีวิตต่างๆก็จะเป็นแหล่งรวมคาร์บอนจำนวนมากด้วย เมื่อมีการเผาไม้ คาร์บอนก็จะถูกปล่อยสู่อากาศเป็นคาร์บอนไดออกไซด์ที่เป็นสาเหตุทำให้โลกร้อนขึ้น วิธีการในระยะสั้นวิธีเดียวที่จะลดระดับความเข้มข้นของกาซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศ คือ การปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น ขณะที่ต้นไม้เติบโตมันก็จะดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และรวมเอาคาร์บอนไว้ในเซลล์ของมัน เมื่อดินไม้โตเต็มที่มีมันก็จะได้ดุลย์กับบรรยากาศและสร้างความร่มเย็นให้โลกได้ตลอดไป ”

(จากเรื่อง ป่าฝน ออกอากาศวันที่ 6 พฤษภาคม 2543)

“ เรื่องราวของชาวบ้านกลุ่มหนึ่งที่ ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ กับพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการรักษาป่าต้นน้ำทางภาคเหนือของเรา โดยพิธีกรรมนี้สามารถสะท้อนถึงระบบความคิดของชาวบ้านที่มีวิถีอยู่ร่วมกับธรรมชาติที่มีแนวทางแปลกออกไปตามวิถีชีวิตของเขาเอง พิธีกรรมที่เราจะพูดถึงวันนี้คือ ความเชื่อเกี่ยวกับปูและย่าสะที่มีขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาป่าต้นน้ำของหมู่บ้าน พิธีกรรมปูและย่าสะเป็นวิถีที่ชาญฉลาดของคนในสมัยก่อนในการปกป้องป่าต้นน้ำโดยทำให้เกิดความเคารพป่า ผลพวงจากความเชื่อในพิธีกรรมของคนสมัยก่อนช่วยรักษาป่าไม้ซึ่งเป็นถึงออกซิเจนธรรมชาติในการดำรงชีพของมนุษย์...ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการศึกษา เทคโนโลยีต่างๆ ล้วนมีผลให้ความเชื่อและพิธีเลี้ยงปูและย่าสะจะยิ่งลดความสำคัญลงไปเรื่อยๆ ซึ่งจริงๆแล้วพิธีกรรมปูและย่าสะเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านผู้นำที่ชาวบ้านคาดหวังและต้องการ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สามารถปลูกฝังเรื่องของความเคารพและคอยพิทักษ์ป่าต้นน้ำได้ดีกว่าการเข้าไปณรงค์ของเจ้าหน้าที่รัฐซะอีก...”

(จากเรื่อง พิธีกรรมรักษาต้นน้ำปูและย่าสะ ออกอากาศวันที่ 1 กรกฎาคม 2543)

สำหรับสารคดีเรื่อง “ป่าต้นน้ำ” จากการศึกษาเนื้อหารายการพบว่า เนื้อหารายการได้นำเสนอกิจกรรมขององค์กรชุมชนทางภาคเหนือในการดำเนินโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำภาคเหนือ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นโดยเน้นไปในประเด็นของ

การฟื้นฟูและดูแลรักษาสภาพป่าเป็นการแก้ไขปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้อากาศสภาพป่าไม้ถูกทำลายที่เกิดขึ้นลุกลามมากไปกว่าเดิม เพราะสภาพอากาศที่แปรปรวนอันเกิดจากจำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ลดลงจากการตัดไม้ทำลายป่าของคนทั้งในและนอกชุมชนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนให้อยู่ในสภาพที่แย่งทั้งในเรื่องของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในการดำรงชีพและสภาพแวดล้อมที่ทำให้ลักษณะความเป็นอยู่ไม่สบายเช่นเดิมในเรื่องของสภาพอากาศและอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่เหมาะสม

การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำภาคเหนือซึ่งเป็นโครงการทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงรายละเอียดของการดำเนินโครงการดังกล่าว การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาของสารคดีจึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) เปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการหยิบยกประเด็นข่าวสารเกี่ยวกับโครงการที่ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่น่าสนใจมารายงานแก่ผู้ชมรายการ ทำให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงสถานการณ์และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยที่เกิดขึ้น มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำภาคเหนือโดยองค์กรชุมชนช่วยเปลี่ยนแปลงให้คนที่อยู่กับป่าเป็นพันธมิตรกับป่าและทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และดูแลป่า เพราะป่าไม่มีประโยชน์ในการช่วยควบคุมสภาพอากาศ การตัดทำลายพื้นที่ป่าก่อให้เกิดภาวะอากาศแปรปรวนและกลายเป็นสถานการณ์ที่วิกฤติ”

(จากเรื่อง ป่าต้นน้ำ ออกอากาศวันที่ 15 เมษายน 2543)

2.3 การปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์สัตว์ป่า 1 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์สัตว์ป่าทั้งหมด 1 เรื่อง ที่นำเสนอในรายการยังไซน ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง “การทารุณกรรมสัตว์ป่า” พบว่า การนำเสนอเนื้อหาในสารคดีเป็นไปในลักษณะของการทำให้ผู้ชมรายการได้เปลี่ยนความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องต่อเรื่องราวทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ กรณีของค่านิยมที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในแนวคิดของเรื่องอาหารคือยา โดยเฉพาะในเรื่องอาหารเพิ่มสมรรถภาพทางเพศที่เน้นการบริโภคอาหารที่ปรุงจากอวัยวะส่วนต่างๆของสัตว์ป่าที่นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ใน

ระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมลดลงแล้ว ตามผลการวิจัยและหลักฐานทางวิชาการทางการแพทย์ยังพบว่า ค่านิยมและความเชื่อในการรับประทานสัตว์ป่าเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของมนุษย์ให้แข็งแรง สมบูรณ์โดยเฉพาะในเรื่องของสมรรถภาพทางเพศนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาใน ลักษณะดังกล่าวเป็นการให้ความรู้ในประเด็นค่านิยมเรื่องการรับประทานสัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับ สุขภาพของคนที่เกิดขึ้นในสังคม การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้าน การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาการวิจัยเป็นไปในลักษณะที่เป็น ตัวกลาง (Mediation role) โดยแสดงบทบาทเปรียบเทียบหน้าที่ที่เปิดให้ผู้ชมรายการได้พบกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและโลก เพื่อให้ผู้ชมรายการได้รับทราบผ่านการกระทำหน้าที่ในการให้ การศึกษาที่ถูกต้องของการบริโภคสัตว์ป่าเพื่อเป็นยาส่งเสริมสุขภาพและสมรรถภาพทางเพศของ เนื้อหารายการมีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ คนจีนเชื่อว่ายาและอาหารเป็นเรื่องเดียวกันจึงปรุงอาหารให้เป็นยา เช่น อาหารเพิ่ม สมรรถภาพทางเพศซึ่งแพทย์ยืนยันว่าไม่จริง แต่คำยืนยันนี้ไม่อาจลบล้างความเชื่อได้จึงส่งผลให้ประชากร สัตว์ป่าลดลง แหล่งความเชื่อ ได้แก่ จีน ไต้หวัน ซึ่งไทยนับได้ว่าเป็น agent ใหญ่ส่งออกสัตว์ป่าไปเป็นอาหาร บำรุงทางเพศ ”

(จากเรื่อง การทารุณกรรมสัตว์ป่า ออกอากาศวันที่ 28 สิงหาคม 2542)

2.4 การเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศสภาพแวดล้อม 1 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับการเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับระบบ นิเวศสภาพแวดล้อมทั้งหมด 1 เรื่อง ที่นำเสนอในรายการยังชวนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อ นำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง “โลเคน” พบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาให้เห็นถึงผลจาก การรักษาป่าไม้ให้คงอยู่ในสภาพที่อุดมสมบูรณ์นั้นยังจะได้รับประโยชน์ที่เป็นผลพลอยได้ คือ ประโยชน์จากโลเคนซึ่งเป็นพืชพันธุ์ที่สามารถนำมาใช้สกัดเป็นตัวยาในการรักษาโรคได้ทั้งโรคปอด วัณโรค โรคทางเดินหายใจ โรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้ยังสามารถนำโลเคนประเภทฝอยลมมาต้ม ใช้ดื่มเป็นยาบำรุงสำหรับคนตั้งครภได้ นอกจากนี้ประโยชน์ในการสกัดมาใช้เป็นตัวยารักษาโรค แล้วยังสามารถนำมาใช้เป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพอากาศได้ว่าคุณภาพอากาศในบริเวณนั้นอยู่ใน ระดับใด เพราะโลเคนจะเจริญเติบโตเฉพาะในบริเวณที่อากาศบริสุทธิ์สะอาดเท่านั้น ดังนั้นถ้ามี โลเคนเจริญเติบโตอยู่ในสถานที่ใดแสดงว่าสถานที่นั้นมีสภาพอากาศที่สะอาดบริสุทธิ์และ ปลอดภัยสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ การตัดไม้ทำลายป่าไม่เพียงแต่เป็นการทำลายต้นไม้ เท่านั้น แต่ยังเป็นการทำลายแหล่งผลิตโลเคนวัตถุดิบสำคัญที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปเป็นยา รักษาโรคให้แก่มนุษย์ให้หมดไปอีกด้วย

การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเสนอความรู้ใหม่ๆ ในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ในป่าไม้และประเด็นเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ในประเด็นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ในป่าไม้นั้นเป็นการนำเสนอประโยชน์ของไลเคนที่ส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง "ไลเคน" จึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) เปรียบเสมือนหน้าต่างที่เปิดให้ผู้ชมรายการได้พบกับประสบการณ์ใหม่ ช่วยขยายทัศนระของผู้ชมรายการให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้นจากความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของไลเคนซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ผ่านการกระทำหน้าที่ให้การศึกษาของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการนำความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ มาแนะนำเสนอแก่ผู้ชมรายการ มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

" นอกจากการใช้ไลเคนในการตรวจวัดอายุของวัตถุแล้ว เรายังได้รับนานาประโยชน์จากไลเคนอีก ยกตัวอย่างเช่น เนื่องจากไลเคนไม่มีชั้นผิวที่เคลือบหรือป้องกันตัวจากมลพิษจึงถูกนำมาใช้เป็นปรอทวัดคุณภาพอากาศได้ เช่น สารพิษประเภทซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากการเผาไหม้ถ่านหินหรือน้ำมันเชื้อเพลิงฝนกรด คราบน้ำมัน สารตะกั่วและสารปรอท เป็นต้น และเชื่อกันว่าไลเคนบางชนิดช่วยรักษาโรคปอด วัณโรค โรคทางเดินหายใจ โรคพิษสุนัขบ้าได้ คนไทยในชนบทใช้ฝอยลมต้มเป็นยาขับเลือดลมให้คนท้องกิน อนึ่งนักวิทยาศาสตร์กำลังค้นคว้าว่าไลเคนตัวใดเป็นสารปฏิชีวนะได้บ้าง ไลเคนจะสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพป่าที่สมบูรณ์และพื้นที่ที่มีคุณภาพอากาศที่สะอาดเหมาะสมแก่การเจริญเติบโต ไลเคนจึงเป็นดัชนีตัวหนึ่งที่ช่วยชี้วัดว่าคุณภาพอากาศในบริเวณนั้นมีความสะอาดเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิต "

(จากเรื่อง ไลเคน ออกอากาศวันที่ 11 ธันวาคม 2542)

3. สุขภาพสิ่งแวดล้อม 3 เรื่อง

3.1 การกำจัดขยะติดเชื้อ 1 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับการกำจัดขยะติดเชื้อทั้งหมด 1 เรื่อง ที่นำเสนอในรายการกรีนโซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่สารคดีเรื่อง "เตาเผาขยะ" พบว่าเนื้อหานำเสนอให้เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีเตาเผาขยะติดเชื้อของเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อใช้กำจัดเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุที่ถูกทิ้งหลังจากการใช้รักษาพยาบาลของโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุขและคลินิก ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับใช้กำจัดขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาลและสถานพยาบาลต่างๆ ที่เป็นบ่อเกิดของโรคต่างๆ เนื่องจากเชื้อโรคที่หมักหมมอยู่ในขยะกลายเป็นบ่อเกิดของปัญหาสุขภาพและส่งผล

กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถ้าไม่มีวิธีการจัดการที่ดีและเหมาะสม เตาเผาขยะของเทศบาลขอนแก่นนั้น ได้รับการสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์และเงินทุนจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) และเนื่องจากองค์การดังกล่าวเป็นแหล่งเงินทุนสนับสนุนมูลนิธิโลกทัศน์ไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการกรีนโซนทั้งรายการ ทางรายการจึงมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกิจกรรมขององค์การตามที่องค์การเสนอมาในฐานะกระบอกเสียงขององค์การ ซึ่งกิจกรรมที่ทางองค์การดำเนินงานนั้นล้วนมีความเกี่ยวเนื่องด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง “เตาเผาขยะ” จึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) โดยแสดงบทบาทเป็นนายหน้าหรือสื่อสารให้องค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งสารเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพให้ผู้ชมรายการได้รับทราบการดำเนินงานขององค์การเหล่านั้นผ่านการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการให้สาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) ที่ให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลเกื้อกูลต่อสุขภาพของประชาชนในประเทศไทย มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ เมื่อก้าวถึงโรงพยาบาลหรือสถานบริการสาธารณสุขรวมทั้งคลินิกต่างๆ ทุกคนคงจะนึกถึงเรื่องความปลอดภัยและการดูแลรักษาสุขภาพ แต่ทราบไหมว่าในความปลอดภัยนั้นก็อันตรายแฝงอยู่ บรรดาเครื่องมือและวัสดุที่เหลือใช้หลังการรักษาพยาบาลนั้นอาจเป็นบ่อเกิดของปัญหาสุขภาพในวงกว้างและที่สำคัญมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย หากโรงพยาบาลหรือสถานบริการสาธารณสุขและคลินิกเหล่านั้นไม่มีการจัดการที่ดี...เทศบาลขอนแก่นได้ร่วมกันศึกษาและหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อการจัดการขยะติดเชื้อให้มีความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งในเขตเทศบาลและอำเภอต่างๆโดยรอบ ซึ่งเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยที่สุดในปัจจุบัน คือ การใช้เตาเผาขยะติดเชื้ออย่างเช่นที่เทศบาลนครขอนแก่นได้รับการสนับสนุนเตาเผาขยะติดเชื้อจากองค์การความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทยมูลค่า 30 ล้านบาท ”

(จากเรื่อง เตาเผาขยะ ออกอากาศวันที่ 4 มีนาคม 2543)

3.2 การจัดการขยะ 2 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการขยะทั้งหมด 2 เรื่องที่นำเสนอในรายการกรีนโซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง “ธนาคารขยะ” และ “โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียว” พบว่าทางรายการได้นำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการให้แนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับโรงเรียนซึ่งเป็นสังคม

ในระดับพื้นฐานแต่มีความสำคัญในการปลูกฝังพฤติกรรมของเยาวชน คือ การจัดการขยะเพื่อลดปัญหามลพิษที่เกิดจากขยะ โดยการจัดตั้งระบบการจัดการขยะในรูปแบบของธนาคารขยะของโรงเรียนทุ่งเสี้ยว(นวรรัฐ) อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ มานำเสนอเป็นตัวอย่างให้ผู้ชมรายการที่สนใจสามารถดำเนินการจัดการตามวิธีการที่นำเสนอได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการทำโครงการธนาคารขยะก็คือ ให้เด็กทุกคนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม สร้างวินัย สร้างสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาความคิดของทุกคน ที่โรงเรียนทุ่งเสี้ยว(นวรรัฐ)จะมีการตั้งทีมงานเองจากการเลือกตั้ง มีประธาน มีเจ้าหน้าที่ โดยการทำงานก็ให้เด็กแต่ละชั้นนำขยะที่รีไซเคิลได้มาฝากเจ้าหน้าที่และเมื่อต้องการใช้ขยะมารีไซเคิลก็มาเบิกเอาโดยไม่จำเป็นว่าฝากอะไรแล้วได้สิ่งนั้น เด็กๆจะประเมินเองว่าจะประดิษฐ์อะไร ใช้วัสดุอะไร จากนั้นจึงมาเบิกของที่ต้องการใช้ประโยชน์ของกาวรีไซเคิลทำให้ปริมาณขยะของโลกมีจำนวนน้อยลง ช่วยลดปริมาณการนำทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือน้อยเต็มทีมาใช้ ลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่อากาศและลดภาวะการเกิดฝนกรด อีกทั้งได้กระตุ้นเร้าให้ผู้มีศักยภาพที่สามารถให้การสนับสนุนในเรื่องของเงินทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือโครงการที่มีประโยชน์เช่นนี้ให้คงอยู่ต่อไปและขยายการดำเนินกิจกรรมออกไปในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น เพราะปัญหาใหญ่ของโครงการธนาคารขยะอยู่ที่เงินทุนซึ่งปัจจุบันโครงการนี้ใช้งบประมาณส่วนตัวของคุณ

สำหรับสารคดีเรื่อง “โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียว” มีการนำเสนอเนื้อหาให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือโดยการบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตกค้างไปแล้วหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถใช้งานได้มาบริจาคให้แก่โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียวของ ผศ.ดร.เอกชัย แสงอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อลดปัญหาขยะพิษที่เกิดจากชิ้นส่วนอุปกรณ์ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตกค้างและถูกทิ้งเป็นขยะ นับจากสารตะกั่วจำนวนมากในจอมอนิเตอร์ไปจนถึงสารปรอทและแคดเมียมในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ส่วนอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายแก่ผู้อาศัยที่อยู่ในบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตอุปกรณ์และเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยการนำชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่ยังสามารถใช้งานได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์เหล่านั้นมาปรับแต่งใหม่ให้สามารถใช้งานได้ สำหรับนำไปบริจาคให้แก่สถานศึกษาที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษาอย่างเครื่องคอมพิวเตอร์ และสถานศึกษาที่สนใจขอรับบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวก็สามารถติดต่อเข้ามาที่ ผศ.ดร.เอกชัย แสงอินทร์เพื่อขอรับบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ได้เช่นเดียวกัน

การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง “ธนาคารขยะ” และ “โครงการ

คอมพิวเตอร์สีเขียว” จึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) เปรียบเสมือนเป็นป้ายประกาศที่ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะ อันได้แก่ การนำเอาขยะที่ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้กลับมารีไซเคิลประดิษฐ์เป็นวัสดุการเรียนการสอน และการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์เก่ากลับมาใช้งานใหม่โดยการรับบริจาคคอมพิวเตอร์รุ่นเก่าที่ชำรุดล้าสมัยไม่ได้ใช้งานต่างๆแล้วจากผู้ที่มีจิตศรัทธาเพื่อนำเครื่องเหล่านั้นมาซ่อมแซมหรือประกอบใหม่ให้สามารถใช้งานได้ตามสภาพของเครื่องตามความจำเป็นและความต้องการของผู้ใช้แล้วนำเครื่องเหล่านั้นไปบริจาคให้ผู้ต้องการใช้ต่อไป นอกจากนี้จะช่วยลดการเติบโตของประชากรคอมพิวเตอร์ลงได้แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้เทคโนโลยีของคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในชนบทของประเทศ โดยผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่กระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการรณรงค์ทางสังคมโดยทำหน้าที่กระตุ้นเร้าให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนโดยการแก้ไขปัญหามีปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นตามแนวทางการดำเนินงานของธนาคารขยะ และช่วยสนับสนุนโครงการขยะของโรงเรียนทุ่งเสี้ยว(นวรรัฐ) ด้วยการบริจาคเงินสนับสนุนเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินงานต่อไป อีกทั้งการบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์เก่า เป็นการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรมสังคม มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ธนาคารขยะ หมายถึง การสร้างระเบียบการจัดการขยะในรูปแบบการทำงานของธนาคาร คือ มีระบบฝาก-ถอน ที่ ร.ร.ทุ่งเสี้ยว (นวรรัฐ) ตั้งอยู่ใน อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ มีธนาคารขยะที่เป็นของตัวเอง และเป็นหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ในการทำโครงการธนาคารขยะ ก็คือ ให้เด็กทุกคนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม สร้างวินัย สร้างสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาความคิดของทุกคน ที่นี้จะมีการตั้งทีมงานเองจากการเลือกตั้ง มีประธาน มีเจ้าหน้าที่ โดยการทำงานก็ให้เด็กแต่ละชั้นนำขยะที่รีไซเคิลได้มาฝากเจ้าหน้าที่และเมื่อต้องการใช้ขยะมารีไซเคิลก็มาเบิกเอาโดยไม่จำเป็นว่าฝากอะไรแล้วได้สิ่งนั้น เด็กๆจะประเมินเองว่าจะประดิษฐ์อะไร ใช้วัสดุอะไร จากนั้นจึงมาเบิกของที่ต้องการใช้...ประโยชน์ของการรีไซเคิลทำให้ปริมาณขยะของโลกมีจำนวนน้อยลง ช่วยลดปริมาณการนำทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือน้อยเต็มทีมาใช้ ลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่อากาศและลดภาวะการเกิดฝนกรด...ปัญหาใหญ่ของโครงการธนาคารขยะอยู่ที่เงินทุน ปัจจุบันโครงการนี้ใช้งบประมาณส่วนตัวของผู้สอนเอง โครงการที่มีประโยชน์ต่อโลกขนาดนี้น่าจะได้รับการสนับสนุนให้เยอะๆจากผู้บริหารระดับประเทศ ”

(จากเรื่อง ธนาคารขยะ ออกอากาศวันที่ 3 มิถุนายน 2543)

“...คอมพิวเตอร์ที่ล้าสมัยจำนวนมากถูกทิ้งกลายเป็นขยะ ซึ่งก็ได้สร้างฝันร้ายด้านมลภาวะจากส่วนประกอบที่เป็นสารพิษในคอมพิวเตอร์ ภายในคอมพิวเตอร์เต็มไปด้วยสารเคมีทุกรูปแบบ นับจากสารตะกั่วจำนวนมากในจอมอนิเตอร์ไปจนถึงสารปรอทและแคดเมียมในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ส่วนอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายแก่ผู้อาศัยที่อยู่ในบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตอุปกรณ์และเครื่องคอมพิวเตอร์ โครงการ

คอมพิวเตอร์สีเขียว คือ การนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์เก่ากลับมาใช้งานใหม่โดยการรับบริจาคคอมพิวเตอร์รุ่นเก่าที่ชำรุดล้าสมัยไม่ได้ใช้งานต่างๆแล้วจากผู้ที่มีจิตศรัทธา นำเครื่องเหล่านั้นมาซ่อมแซมหรือประกอบใหม่ให้สามารถใช้งานได้ตามสภาพของเครื่อง ตามความจำเป็นและความต้องการของผู้ใช้แล้วนำเครื่องเหล่านั้นไปบริจาคให้ผู้ต้องการใช้ต่อไป นอกจากจะช่วยลดการเติบโตของประชากรคอมพิวเตอร์ลงได้แล้ว ในขณะเดียวกันก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้เทคโนโลยีของคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในชนบทของประเทศ... ติดต่อบริจาคและขอรับบริจาคคอมพิวเตอร์ได้ที่ ผศ.ดร.เอกชัย แสงอินทร์ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทรศัพท์ 053-944140 โทรสาร 053-221485 "

(จากเรื่อง โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียว ออกอากาศวันที่ 10 มิถุนายน 2543)

3.3 คุณภาพน้ำบริโภค 1 เรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาสารคดีที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพน้ำบริโภคทั้งหมด 1 เรื่องที่นำเสนอในรายการกรีนโซนในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ สารคดีเรื่อง "คุณภาพน้ำในโรงเรียน" พบว่ามีกรณำเสนอการแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนที่ยังไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย ทางรายการนำเสนอเนื้อหาเรื่องนี้โดยการกระตุ้นเร้าให้คณะผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ นั้นตระหนัก เพิ่มความเอาใจใส่และตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนให้อยู่ในระดับมาตรฐานของความปลอดภัยที่นักเรียนสามารถบริโภคได้โดยไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อันได้แก่ ใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส และต้องปลอดภัยจากสารละลายประเภทตะกั่ว สารหนูและจุลินทรีย์ที่สามารถละลายในน้ำได้ อีกทั้งยังต้องสร้างความมั่นใจในมาตรฐานความปลอดภัยของน้ำดื่มที่ทางโรงเรียนได้จัดหาไว้ให้กับนักเรียนนั้นให้เกิดแก่ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้เลิกพฤติกรรมกรณำซื้อน้ำดื่มซึ่งจะช่วยลดขยะพลาสติกที่เป็นภาชนะสำหรับใส่น้ำดื่มขายลดลงไปอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเท่ากับเป็นการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในสังคมระดับพื้นฐานโดยให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ คุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน ซึ่งผู้ชมรายการได้รับรู้ผ่านการกระทำหน้าที่กระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมของเนื้อหารายการที่เป็นไปในลักษณะของการรณรงค์ทางสังคมโดยทำหน้าที่กระตุ้นเร้าให้คณะผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ตระหนักในหน้าที่การจัดการและรักษาคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนให้มากขึ้น เป็นการให้แนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เท่ากับผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรมปัจเจกบุคคล คือ การที่นักเรียนเลิกพฤติกรรมกรณำซื้อน้ำดื่มและหันมาดื่มน้ำที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้แทน เป็นการลดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดขยะพลาสติกที่เกิดจากขวดบรรจุน้ำดื่มด้วย เมื่อคณะผู้บริหารโรงเรียน

และนักเรียนของทุกโรงเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางที่ทางรายการได้นำเสนอไว้ให้ก็จะเกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรมสังคม

การแสดงบทบาทและการกระทำหน้าที่ของเนื้อหาทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่ปรากฏในเนื้อหาเรื่อง “คุณภาพน้ำในโรงเรียน” จึงเป็นไปในลักษณะที่เป็นตัวกลาง (Mediation role) เปรียบเสมือนเป็นป้ายประกาศที่ให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน มีรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ทำให้มีสารพิษปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การพิจารณาคุณภาพน้ำจากลักษณะทางกายภาพเพื่อกำหนดให้เป็นน้ำที่สะอาดเหมาะแก่การบริโภค อันได้แก่ ไส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่เพียงพอก็จะก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้บริโภคเพราะสารบางชนิดละลายได้ในน้ำ เช่น สารตะกั่ว สารหนู จุลินทรีย์ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเป็นสิ่งจำเป็นในการบอกถึงความสะอาดของน้ำ ทุกวันนี้เด็กนักเรียนต้องซื้อน้ำเพื่อดื่มในโรงเรียนอย่างน้อยวันละ 1 ขวด ถ้าคิดดูอย่างง่าย ๆ จากสถิติของกรมสามัญศึกษามีจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยประมาณ 4,100,000 คน ถ้านักเรียนเหล่านี้ซื้อคนละ 1 ขวด ค่าใช้จ่ายรวมกันทั่วประเทศในการซื้อน้ำดื่มมีถึง 20 ล้านบาทต่อวัน สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่นักเรียนต้องซื้อน้ำดื่มกันมากขึ้น เพราะนักเรียนหลายคนไม่แน่ใจนักว่าคุณภาพน้ำดื่มที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ นั้นดื่มได้และปลอดภัย โรงเรียนต้องตระหนักถึงปัญหานี้ให้มากขึ้นและต้องตระหนักในหน้าที่การจัดการและรักษาคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนเองให้มากขึ้นเพื่อที่ผู้ปกครองและนักเรียนจะได้ไว้วางใจและไม่ต้องจ่ายเงินเพิ่มกับการซื้อน้ำดื่มที่สะอาดและมีคุณภาพที่ดีต่อสุขภาพ มิฉะนั้นจะกลายเป็นว่าโรงเรียนบางโรงเรียนต้องการขายน้ำดื่มให้นักเรียนมากกว่าที่จะหา น้ำดื่มให้นักเรียน ”

(จากเรื่อง คุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียน ออกอากาศวันที่ 8 กรกฎาคม 2543)

การกระทำหน้าที่ในการให้ความบันเทิงของรายการยังชีพ/กรีนชีน เป็นการมุ่งเร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมรายการโดยผ่านเทคนิคการนำเสนอเนื้อหา อันได้แก่ เทคนิคบันเทิงคดี เทคนิคการใช้ภาษา การตัดต่อภาพ การเลือกใช้ตัวบุคคล และการเลือกใช้การ์ตูนประกอบรายการ

1. เทคนิคบันเทิงคดี การทำให้ความรู้ด้านวิชาการเบาลงและน่าดูมากขึ้น โดยมีการผูกเรื่องขึ้นมา มีตัวละครและตัวละครเหล่านั้นแสดงบทบาทหน้าที่ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง เช่น ตัวละครในเรื่องต้องมีจริงและบทสนทนาก็ต้องเกิดขึ้นจริงด้วย ซึ่งในรายการยังชีพ/กรีนชีนจะมีวิธีการนำเสนอโดยการให้พิธีกรดำเนินรายการเป็นคนนำผู้ชมรายการไปพบกับกลุ่มเยาวชนหรือผู้ที่กำลังพยายามช่วยกันบรรณรงค์แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เพื่อศึกษาและรับทราบวิธีการของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร จะมีการระดมข้อคิดเห็นและคำ

แนะนำในประเด็นของเนื้อเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือกลุ่มบุคคลหลากหลายอาชีพที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพราะคนในพื้นที่สามารถถ่ายทอดประเด็นเนื้อหาได้สมบูรณ์ที่สุด และเป็นการสร้างความเชื่อถือเพราะคำพูดนั้นออกมาจากปากของบุคคลเหล่านั้นเอง ลักษณะของเนื้อหาที่ได้ก็จะเป็นการบรรยายเชิงพูดคุยที่เป็นธรรมชาติเหมือนกับทางรายการได้นำผู้ชมรายการไปพบกับเรื่องราวและชีวิตของผู้คนที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่นำเสนอในรายการ ทำให้เนื้อหาที่ทางรายการนำเสนอดูเป็นรูปธรรมและเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้ชมรายการได้มากขึ้นและง่ายขึ้น

2. เทคนิคการใช้ภาษา ในกรณีที่ทางรายการมีการนำเอาข้อมูลมาจากเอกสารไม่ว่าข้อมูลนั้นจะเป็นภาษาทางเทคนิค ภาษาทางการ หรือภาษาตัวเลข ผู้เขียนบทรายการจะแปลงภาษาของข้อมูลนั้นให้เป็นภาษาการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของ รายการ คือ เด็กและวัยรุ่น ภาษาที่ใช้ในเนื้อหาของรายการส่วนใหญ่จะเป็นภาษาแบบเป็นกันเองเป็นลักษณะของภาษาพูด ทำให้เรื่องราวนั้นฟังเข้าใจง่ายสำหรับผู้ชม โดยมีการแปลภาษาตัวเลขเป็นภาษาภาพ เช่น " ปริมาณขยะ 13.6 ล้านตันเท่ากับขยะในรถบรรทุก 1,300 คัน " เพราะไม่ต้องการให้ผู้ชมรายการมีความรู้สึกว่าการนำเสนอเนื้อหาในรายการเหมือนการสอนของครูซึ่งจะทำให้ดูน่าเบื่อ

3. เทคนิคการติดต่อภาพ ทีมผู้ผลิตรายการพยายามเน้นความเข้มข้นในส่วนของเนื้อหา แต่เนื่องจากว่ากลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นเด็กและวัยรุ่น ทีมผู้ผลิตรายการจึงใช้เทคนิคการติดต่อภาพเข้ามาช่วยเพื่อทำให้รูปแบบของรายการดูสนุกสนาน โดยจะเน้นใช้รูปแบบการติดต่อภาพในรายการแบบฉับไว ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้ชมรายการตื่นตัวและคอยติดตามดูการนำเสนอในรายการตลอดเวลา การติดต่อภาพไปมาแบบฉับไวนี้เป็นลักษณะการนำเสนอที่วัยรุ่นชอบดู นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว (Animation) และภาพกราฟิก (graphic) ที่สร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์บางส่วน เพื่อให้เกิดความแปลกตาดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ ทำให้ภาพลักษณ์ของรายการที่นำเสนอออกมาสอดคล้องกับแนวทางของรายการที่ตั้งไว้คือ " เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม "

4. การเลือกใช้ตัวบุคคล ทางรายการเลือก คุณบุษรินทร์ ตั้งศิลป์โอฬาร และคุณมงคล ทวีกุลกิจ โดยให้สวมบทบาทมีบุคลิกลักษณะเป็นที่ที่คอยสอนน้องๆและนำเสนอเรื่องราวทางด้านสิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่างๆที่น่าสนใจ นอกจากนี้ทีมผู้ผลิตรายการยังมีข้อตกลงกันว่า หากเป็นไปได้ การเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่จะนำมาออกในรายการจะพยายามเน้นเลือกบุคคลที่มีอายุไล่เลี่ยกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ หรือถ้าเป็นนักวิชาการก็จะเลือกนักวิชาการรุ่นใหม่ที่ยังมีอายุไม่มากเพื่อให้ภาพที่นำเสนอออกมาไม่ดูโดดไป เพราะทีมผู้ผลิตรายการมีความคิดที่ว่าเด็กจะ

ไม่มานั่งฟังผู้ใหญ่บ่น แต่เขาอยากดูคนรุ่นเดียวกับเขาหรืออาจจะเป็นคนที่มีอายุแตกต่างจากเขา ไม่มากมายพูดคุยหรืออธิบายเรื่องราวต่างๆให้เขาฟังมากกว่า

5. การเลือกใช้การ์ตูนประกอบรายการ ทางรายการจะมีการนำเสนอ Green Spot ซึ่งเป็นสปอตด้านสิ่งแวดล้อมในรูปแบบการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว (animation) ชุด Eco-Toon มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากต่างประเทศคั่นในแต่ละช่วงที่นำเสนอในรายการโดยเลือกการ์ตูนเรื่องที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับประเด็นหลักที่นำเสนอในแต่ละตอนของรายการเพราะจะช่วยให้การนำเสนอของรายการไม่ดูหนักจนเกินไป การนำเสนอสปอตการ์ตูนคั่นในแต่ละช่วงของรายการให้ผู้ชมรายการดูเป็นการคลายเครียดจากเนื้อหาทางวิชาการที่นำเสนอในแต่ละช่วงของรายการ ซึ่งในการ์ตูนนั้นก็ยังมีสาระเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอในตอนนั้น จึงเป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เสริมขึ้นมาแต่อยู่ในรูปแบบที่ผู้ชมสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายจากภาพที่การ์ตูนสื่อออกมาโดยไม่ต้องใช้คำพูด สปอตการ์ตูนชุด Eco-Toon ที่ทางรายการยังไซน/กรีนไซนคัดเลือกมานำเสนอในรายการนั้นมีทั้งหมด 30 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงรายละเอียดสปอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อม ชุด Eco-Toon ที่นำเสนอในรายการยังไซน/กรีนไซน

เรื่องที่	ชื่อเรื่อง	เนื้อหา
1	In the Beginning	การฉีดยาฆ่าแมลง
2	Soap	น้ำทิ้งจากการซักผ้าทำลายชีวิตปลาในแม่น้ำ
3	Desertification	การสร้างโรงงานทำลายต้นไม้และสิ่งแวดล้อม
4	Save Energy	การใช้พลังงาน
5	Urban Madness	การจราจรและมลพิษทางอากาศ
6	Toxic Time Bomb	การทิ้งสารพิษลงทะเล
7	Bathing Impossible	แม่น้ำลำคลองสกปรก
8	Extinct Species	สัตว์ถูกทำลาย
9	Who's Pulling the Wool Over Your Eyes?	มลพิษจากขยะ
10	Avoiding the Issue	ขยะล้นโลก
11	Revenge of the Trees	ผลสะท้อนกลับจากการทำลายป่าไม้
12	The Danger Above	การใช้สาร CFC

ตารางที่ 5 (ต่อ) ตารางแสดงรายละเอียดสปอตการ์ตูนด้านสิ่งแวดล้อม ชุด Eco-Toon ที่นำเสนอในรายการยังไซน/กรีนไซน

13	Parasites	การดูแลรักษาป่าไม้
14	Return to Sender	การรักษาดูแลสิ่งแวดล้อมบนโลก
15	The Last Drop	การทำลายป่าของอุตสาหกรรมทุน
16	Business Lunch	การทำลายสิ่งมีชีวิตและโลก
17	Hotel Earth	การทำลายธรรมชาติ
18	Time is running Out	การสูญหายของเผ่าพันธุ์สัตว์โลก
19	Recycle (1)	การนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์
20	A Different Point of View	มลภาวะเป็นพิษ
21	Dream Time	มนุษย์กับธรรมชาติ
22	Recycle (2)	การนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์
23	Stop that Car	ควันพิษจากรถยนต์
25	It's Not Quite Magic	ป่าฝนถูกทำลายโดยการผลิตกระดาษ
26	Knot the Tap	การบริโภคน้ำที่สิ้นเปลือง
27	A Big Development	ธรรมชาติถูกทำลาย
28	Seeing the Light	การประหยัดไฟ
29	Heater Cheater	การใช้พลังงานที่สิ้นเปลือง
30	Blowing It All Away	การกำจัดมลพิษ

สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของรายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพของรายการยังไซน/กรีนไซน ทั้งหมด 21 เรื่อง ปรากฏว่าเนื้อหาของรายการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็น "ตัวตั้งตัวตี" (Advocate) คัดเลือกเหตุการณ์และเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศโดยตรงเพื่อสื่อสารไปยังผู้ชมรายการอย่างมีความมุ่งหมายเชิงการสื่อสาร และแสดงบทบาทเป็นตัวกลาง (Mediation role) โดยถ่ายทอดเนื้อหาผ่านรายการเพื่อให้เยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการได้รับรู้และตระหนักในการ

ที่จะร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ซึ่งประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ เนื้อหาที่แสดงบทบาทเป็นทั้งตัวตั้งตัวตีและตัวกลางนั้นมีทั้งหมด 17 เรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้เขียนบทรายการยังไชน/กรีนไชนได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า "เวลานำเสนอประเด็นในเนื้อหารายการผู้เขียนบทแต่ละคนจะไปค้นคว้าข้อมูลของแต่ละคนมาก่อน แล้วจึงนำเสนอในที่ประชุมเพื่อพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวทางที่องค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ได้วางเอาไว้ และสามารถผลิตเพื่อนำเสนอผู้ชมรายการได้ไหม ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ทางรายการใช้จะเป็นหนังสือ อินเทอร์เน็ต หรือสอบถามข้อมูลไปยังหน่วยงาน องค์กรหรือชมรมที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรง เช่น มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น" (ฌฎฐกร สายสมบัติ,สัมภาษณ์,16 สิงหาคม 2543)

สำหรับเนื้อหารายการอีก 4 เรื่องนั้น รายการยังไชน/กรีนไชนแสดงบทบาทเป็นเพียงตัวกลางที่ถ่ายทอดเหตุการณ์เรื่องราวโดยเลือกจาก "ตัวตั้งตัวตี" ที่ส่งสารอย่างมีความมุ่งหมาย เท่ากับการแสดงบทบาทเป็นเพียงตัวแทนสำหรับ "ตัวตั้งตัวตี" อันได้แก่ องค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ที่ต้องการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้สุขภาพของประชาชนในประเทศไทยดีขึ้น ดังที่ผู้ควบคุมการผลิตรายการยังไชน/กรีนไชนได้ให้สัมภาษณ์ว่า "นโยบายขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) คือ ทุกประเทศสามารถที่จะทำโครงการเข้าไปของงบประมาณสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องของการรักษาสุขภาพสิ่งแวดล้อม เหมือนกับว่าเขาสามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศของเขาได้แล้วก็อยากให้ความช่วยเหลือประเทศอื่นๆที่กำลังประสบปัญหาทางด้านนี้ของที่ประเทศของเขาเคยเผชิญมาแล้ว โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยของเรา ซึ่ง DANCED ให้การสนับสนุนโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเยอะมากในลักษณะรูปแบบของการให้งบประมาณเพื่อทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างกรณีของการใช้เทคโนโลยีสะอาดในโรงงานผลิตเส้นหมี่อบแห้ง บริษัทเหรียญทอง จำกัด ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ แล้ว DANCED เข้าไปช่วยแก้ปัญหาดังจุดนี้ แต่การให้งบประมาณสนับสนุนการผลิตรายการยังไชน/กรีนไชนของมูลนิธิโลกทัศน์ไทยจะเป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านสิ่งแวดล้อมในลักษณะของกิจกรรมทางด้านสื่อเพียงกิจกรรมเดียวที่ทาง DANCED ให้งบประมาณสนับสนุนในการผลิตแบบเต็มรูปแบบทั้งรายการเหมือนกับเราเป็นสื่อของ DANCED จึงมีข้อตกลงว่า ทางรายการของเราน่าจะเข้าไปทำรายการเพื่อนำเอากิจกรรมต่างๆที่ได้รับการสนับสนุนมาเผยแพร่ในรายการของเรา " (สุทธิดา เดือนสว่าง,สัมภาษณ์,16 สิงหาคม 2543)

ตัวตั้งตัวตีในอีกลักษณะหนึ่ง คือ กลุ่มเยาวชนที่มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นผู้ชมรายการส่งประเด็นเข้ามานำเสนอกับทางรายการ เช่น นักเรียนกลุ่มทักชะชีวิตของโรงเรียนพะเยาพิทยาคมที่เขียน E-mail ส่งมาถึงทีมผู้ผลิตรายการให้ช่วยนำเสนอประเด็นปัญหาน้ำเสียในกว๊านพะเยาที่ยังเป็นข้อข้องใจสำหรับพวกเขาว่า ในความเป็นจริงแล้วปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือไม่

การแสดงบทบาทในลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการแบ่งตามประเภทการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ดังต่อไปนี้

1. ภาวะมลพิษ 9 เรื่อง

ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะมลพิษที่ปรากฏในรายการยังไซน/กรีนไซน พบว่ามีการแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ 4 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทเป็นหน้าตา การแสดงบทบาทเป็นกระจกเงา การแสดงบทบาทเป็นเวที การแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศ และการแสดงบทบาทเป็นนายหน้าหอ การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทนั้นผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการที่ต่างกันดังนี้ คือ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นหน้าตา มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ให้การศึกษา ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการ 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการวางผังเมืองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน เรื่องBTSรถไฟฟ้ารักษาสิ่งแวดล้อม การกระทำหน้าที่ในการให้การศึกษาของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนนั้น เป็นการรวบรวมความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ ที่ถูกต้องมานำเสนอแก่ผู้ชมรายการในประเด็นเกี่ยวกับความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา มลพิษทางอากาศ เช่น การวางผังเมืองให้พื้นที่ปลูกต้นไม้ สวนสาธารณะหรือพื้นที่สีเขียวเชื่อมต่อกันเพื่อเพิ่มแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์และกระจายความเข้มข้นของมลพิษในอากาศ การใช้เทคโนโลยีขนส่งผู้โดยสารโดยรถไฟฟ้าซึ่งนับได้ว่าเป็นการขนส่งผู้โดยสารรูปแบบใหม่ที่ใช้พลังงานในการขับเคลื่อนไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นกระจกเงา มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลสาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมโครงการนักสืบสายน้ำของมูลนิธิโลกสีเขียวที่จัดการอบรมขึ้นเพื่อให้กลุ่มนักเรียนและอาจารย์ในโรงเรียนตามลุ่มแม่น้ำปิงสามารถตรวจวัดคุณภาพแหล่งน้ำด้วยวิธีการง่ายๆ เพื่อคอยเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำในชุมชน อันมีความเกี่ยวข้องพันกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของสุขภาพ ดังที่ปรากฏในเนื้อหาของรายการ 1 เรื่อง คือ สารคดีเรื่อง “นักสืบสายน้ำ”

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นเวที มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร เปรียบเสมือนกลไกสาธารณะในการเฝ้ามอง ระวังตรวจ

เตือนภัย ทำหน้าที่เสมือนยามที่คอยสอดส่องตรวจสอบสภาพของสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยหยิบยกประเด็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหามลพิษทางน้ำที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่นำเสนอจากรายงานให้ผู้ชมรายการได้รับทราบถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความตื่นตัวและเตรียมตัวเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ดังเช่น ปัญหามลพิษทางน้ำในสารคดีเรื่อง “คุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา” ซึ่งการกระทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารของเนื้อหารายการมีเพียง 1 เรื่อง

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นป้ายประกาศ มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมให้ผู้ชมรายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปัจเจกบุคคลในเรื่องของการเลิกทิ้งน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลองเลิกพฤติกรรมติดเครื่องรถยนต์ทิ้งไว้ในลานจอดรถชั้นใต้ดิน การรณรงค์ทางสังคมให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาพิษทางอากาศใน จ. เชียงใหม่ ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งในปอดเป็นสำคัญ ตามแนวทางที่ทางรายการได้นำเสนอ โดยเนื้อหาในรายการได้นำเสนอลักษณะของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำและปัญหามลพิษทางอากาศอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้ชมรายการได้ตระหนักถึงต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการ 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องผักตบชวา เรื่องมลพิษในลานจอดรถชั้นใต้ดิน และเรื่องอากาศเมืองใหญ่สู่ชั้นนิเวศ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นนายหน้าหออ มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เป็นเฉพาะ ในฐานะเป็นสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การ เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เป็นองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังไซน/กรีนไซนทั้งรายการ แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ทางรายการเลือกมานำเสนอนั้นเป็นเรื่องเทคโนโลยีสะอาดภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลเกื้อกูลต่อสุขภาพของประชาชนในประเทศไทย ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการ 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเทคโนโลยีสะอาด

2. ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ 9 เรื่อง

2.1 มาตรการการผลิต ใช้ อนุรักษ์และประหยัดพลังงาน 3 เรื่อง

ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพที่ปรากฏในรายการยังไซน/กรีนไซน พบว่ามีการแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ 4 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทเป็นหน้าต่าง การแสดงบทบาทเป็นกระจกเงา การแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศ และการแสดงบทบาทเป็นทนายหน้าหอ การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็น การแสดงบทบาทนั้นผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการที่ต่างกันดังนี้ คือ

- การแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นหน้าต่างของรายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีการกระทำหน้าที่ให้การศึกษาซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหา รายการ 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องไลเคน เรื่องต้นสน เรื่องประโยชน์จากมูลช้าง เรื่องป่าฝน เรื่องพิธีกรรม รักษาต้นน้ำปู่และย่าและ และเรื่องการทำรณรงค์สัตว์ป่า การกระทำหน้าที่ในการให้การศึกษาของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนนั้น เป็นการรวบรวมความรู้และความเข้าใจใหม่ๆเกี่ยวกับการใช้มาตรการการผลิต ใช้ อนุรักษ์และประหยัดพลังงาน การฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร และการเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศสภาพแวดล้อม มานำเสนอแก่ผู้ชมรายการในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ในป่าไม้ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรงในการนำมาสกัดเป็นตัวยารักษาโรค การนำเสนอความรู้ใหม่เกี่ยวกับพิธีกรรมเก่าแก่ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาในการรักษาป่าไม้ของชุมชนเพื่อรักษาแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ แหล่งผลิตอาหารและน้ำของคนในชุมชน และวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากมูลสัตว์ อีกทั้งยังได้พลังงานทดแทนมาใช้ได้เป็นผลพลอยได้อีกต่อหนึ่ง และให้การศึกษาในเรื่องการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่อให้ผู้ชมรายการเปลี่ยนความเข้าใจในค่านิยมที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับประทานอาหารจากสัตว์ป่าเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางเพศในสารคดีเรื่อง“การทำรณรงค์สัตว์ป่า”

- การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพในฐานะที่เป็นป้ายประกาศ มีการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเฝ้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมในเรื่องมาตรการการผลิต ใช้ อนุรักษ์ และประหยัดพลังงาน 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องวิถีคลายร้อนแบบประหยัดพลังงาน ทางรายการได้นำเสนอวิธีปฏิบัติต่างๆในการคลายความร้อนจากสภาพอากาศ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและยังช่วยลดการเกิดมลพิษทางอากาศและการเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกที่เป็นสาเหตุทำให้โลกร้อนขึ้น

- การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพในฐานะที่เป็นกระจกเงา มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่ในการเสนอข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร 1 เรื่อง เกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กรชุมชนทางภาคเหนือในการดำเนินโครงการพัฒนาลุ่ม แม่น้ำภาคเหนืออันแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นในการรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าของชุมชนเพื่อลด

ปัญหาที่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ดังที่ปรากฏในเนื้อหาสารคดีเรื่อง “ป่าต้นน้ำ”

- การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพในฐานะที่เป็นนายหน้าห่อ มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ในเรื่องเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการตัดแปลงรถยนต์ธรรมดาให้เป็นรถยนต์ที่ใช้น้ำมันพืชที่เหลือจากการประกอบอาหารมาเป็นเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อน ในฐานะรายการเป็นสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การ เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังไซน/กรีนไซนทั้งรายการ ซึ่งมีปรากฏอยู่ 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องรถขับเคลื่อนด้วยน้ำมันพืช

3. สุขภาพสิ่งแวดล้อม 3 เรื่อง

ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในรายการยังไซน/กรีนไซน พบว่ามีการแสดงบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ 2 ลักษณะ คือ การแสดงบทบาทเป็นป้ายประกาศ และการแสดงบทบาทเป็นนายหน้าห่อ การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในแต่ละลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแยกย่อยลงมาเป็นการแสดงบทบาทนั้นผ่านการกระทำหน้าที่ของเนื้อหารายการที่ต่างกันดังนี้ คือ

- การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพในฐานะที่เป็นป้ายประกาศ มีการกระทำหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าและระดมสรรพกำลังให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม 3 เรื่อง เป็นการรณรงค์ทางสังคมให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้การช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุน โดยทางรายการเน้นไปที่สังคมในระดับพื้นฐาน อันได้แก่ สถาบันการศึกษาที่เป็นโรงเรียน โดยนำเสนอแนวทางในการจัดการขยะเพื่อลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในสารคดีเรื่อง “ธนาคราชยะ” การแก้ไขปัญหารื่องมาตรฐานความปลอดภัยของคุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนในสารคดีเรื่อง “คุณภาพน้ำในโรงเรียน” นอกจากนี้ทางรายการยังไซน/กรีนไซน ยังได้มีการนำเสนอเนื้อหาที่กระตุ้นเร้าให้ผู้ชมรายการเกิดความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในการบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตกทุนไปแล้วหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถใช้งานได้มาบริจาคให้แก่โครงการคอมพิวเตอร์สีเขียวเพื่อลดปัญหาขยะพิษที่เกิดจาก

ขึ้นส่วนในเครื่องคอมพิวเตอร์และนำเครื่องคอมพิวเตอร์เหล่านั้นมาซ่อมแซมให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อบริจาคให้แก่สถานศึกษาที่ยังขาดแคลนในสารคดีเรื่อง "คอมพิวเตอร์สีเขียว"

- การแสดงบทบาทของเนื้อหารายการยังไซน/กรีนไซนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพในฐานะที่เป็นนายหน้าหอ มีการกระทำหน้าที่เพียงลักษณะเดียว คือ การกระทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารข้อมูลกิจกรรมขององค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) ที่ให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเตาเผาขยะติดเชื้อในประเทศไทย ในฐานะที่รายการเป็นสื่อที่เป็นกระบอกเสียงขององค์การ เนื่องจากองค์การความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศเดนมาร์ก (DANCED) เป็นองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่มูลนิธิโลกทัศน์ไทยในการผลิตรายการยังไซน/กรีนไซนทั้งรายการ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเนื้อหาเรื่องเตาเผาขยะ

การกระทำหน้าที่ในการให้การศึกษาที่ปรากฏในเนื้อหารายการมากที่สุดจำนวน 8 เรื่องนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของการผลิตรายการนี้ คือ "เนื้อหาในรายการของเรามันคงไม่ใช่แค่ให้ประโยชน์ทางด้านความรู้แก่ผู้ชมเพียงอย่างเดียวจะเป็นการเอาไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยมากกว่าเพราะว่ามันเสนอเป็นกรณี(case)ใง เราไม่ได้นำเสนอเป็นแบบการสอนไม่เหมือนครูสอนนะ คือ บางทีอย่างคนหนึ่งคนใน 100 เรื่องอาจจะมีซัก 3-4 เรื่องที่ตรงกับเขาพอดีและเขาอาจจะเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเขาแล้วนำไปใช้ได้ เขาก็นำไปใช้ นอกจากนี้เราทำหน้าที่สื่อตรงนี้ก็เหมือนกับว่าเราไปจุดประกายให้ผู้ชมรายการนะ เป็นหน้าต่างให้เขา กลุ่มเป้าหมายรายการเราเป็นเยาวชน จุดประสงค์ของรายการไม่ใช่การให้เยาวชนเข้าไปทำอะไรตอนที่เกิดปัญหาขึ้น แต่เราเน้นเพื่อที่จะปลูกฝังเวลาที่พวกเขาเติบโตขึ้นมาในอนาคต เขาจะได้มีแนวทางมีความคิดเหมือนกับว่าเขาเคยดูตัวอย่างจากรายการของเรา ต่อไปถ้าเกิดเขาอาจจะเป็นคนคนหนึ่งที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เขาก็สามารถที่จะรับผิดชอบ ป้องกันและแก้ไขปัญหาตรงนี้ได้" (สุทธิดา เตือนสว่าง,สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2543)

สำหรับการกระทำหน้าที่ในการให้ความบันเทิงนั้น ทางรายการได้กระทำหน้าที่นี้ผ่านเทคนิคการนำเสนอเนื้อหา อันได้แก่ การใช้เทคนิคบันเทิงคดีนำเสนอเนื้อหาเป็นการผูกเรื่องขึ้นมาโดยมีตัวละครในเรื่องซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง การดำเนินรายการจึงเป็นไปในลักษณะที่พิธีกรนำผู้ชมรายการไปพบกับกลุ่มเยาวชนหรือผู้ที่กำลังพยายามช่วยกันบรรเทาภัยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือกลุ่มบุคคลหลากหลายอาชีพที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ลักษณะของการบรรยายและการพูดคุยของพิธีกรดำเนินรายการและแขกร่วม

รายการเป็นไปตามธรรมชาติทำให้เรื่องราวที่ทางรายการนำเสนอ นั้นฟังเข้าใจง่าย ๆ สำหรับผู้ชม รายการที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและวัยรุ่น นอกจากนี้ยังมีการแปลภาษาตัวเลขให้เป็นภาษา ภาพซึ่งทำให้การบรรยายเป็นรูปธรรมที่สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น การใช้เทคนิคการตัดต่อภาพใน รูปแบบการตัดต่อที่รวดเร็วกระชับฉับไวทำให้รายการดูสนุกสนานอย่างที่วัยรุ่นชอบดู มีการใช้ภาพ กราฟฟิคที่สร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์และภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว (animation) ประกอบ การนำเสนอเนื้อหาในรายการทำให้เกิดความแปลกตาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ การ เลือก คุณบุษรินทร์ ตั้งศิลป์ไพโร และคุณมงคล ทวีกุลกิจ เป็นพิธีกรดำเนินรายการโดยสวม บทบาทให้มีบุคลิกลักษณะเป็นที่ที่ จะคอยสอนน้องๆ และนำเสนอเรื่องราวทางด้านสิ่งแวดล้อมใน แง่มุมต่างๆที่น่าสนใจ นอกจากนี้การเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่จะนำมาเสนอในรายการนั้น ทาง รายการจะพยายามเลือกบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายของรายการหรือนักวิชาการ รุ่นใหม่เพราะไม่ต้องการให้ผู้ชมรายการรู้สึกว่าเขกรับเชิญในรายการเป็นอาจารย์มาสอนหนังสือ เป็นจุดที่จะทำให้รายการน่าเบื่อไม่น่าติดตามสำหรับผู้ชมรายการ อีกทั้งยังมีการนำเสนอด้าน สิ่งแวดล้อมในรูปแบบการ์ตูน animation ชุด Eco-Toon จากรายการ Young Asia Television (YA TV) ซึ่งเป็นรายการจากต่างประเทศที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลักของรายการ มานำเสนอค้นในบางช่วงของรายการเพื่อช่วยให้การนำเสนอของรายการไม่ดูหนักจนเกินไปเท่ากับ เป็นการคลายเครียดให้กับผู้ชมรายการไปในตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย